

ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียน
วิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
Middle School Students Perspectives about Learning
Experiences, Affecting Factors and Sword and Pole Course
that Meets Students Needs.

เกษมสันต์ พานิชเจริญ

ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี

กฤษฎา สุร่าไพ

ประทีป ปุณวัฒนา

เอกยศ มานะสม

ปนัดดา จูเกาท์

อริญชัย พรหมเทพ

ณัฐพงษ์ จรทะผา

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์
งบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีงบประมาณ 2567

ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียน
วิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เกษมสันต์ พานิชเจริญ

กฤษดา สุร่าไพ

ประทีป ปุณวัฒนา

ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี

เอกยศ มานะสม

ปนัดดา จูเกาท์

อริญชัย พรหมเทพ

ณัฐพงษ์ จรทะผา

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์
งบประมาณเงินอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้ส่วนงาน มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีงบประมาณ 2567

Middle School Students Perspectives about Learning
Experiences, Affecting Factors and Sword and Pole Course
that Meets Students Needs.

Kasemsan Panitcharoen

Kritsada Surumpai

Prateep Poonwatana

Raphiphat Dueanphensi

Aekkayos Manasom

Panatda Jupao

Arin Phromthep

Nuttapong Jorntapha

PHYSICAL EDUCATION PROGRAM,
FACULTY OF EDUCATION, BURAPHA UNIVERSITY

2025

เกษมสันต์ พานิชเจริญ, ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, กฤษดา สุร่าไพ, ประทีป ปุณวัฒนา, เอกยศ มานะสม, ปนัดดา จูเกาต์, อริณชัย พรหมเทพ และณัฐพงษ์ จรทะผา. (2568). ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้องและความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียน และความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 35 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง การเขียนแผนที่ความคิด และการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยด้วยวิธีการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยวิธีสามเส้า ผลการศึกษาแบ่งได้ 3 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน แบ่งเป็น 1.1) ประสบการณ์ที่ดี คือสมรรถภาพทางกายและสมาธิดีขึ้น และได้เรียนวิชาต่อสู้ป้องกันตัว 1.2) ประสบการณ์ที่ไม่ดีคือได้รับบาดเจ็บจากการเรียน 2) ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน แบ่งเป็น 2.1) ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการเรียน ได้แก่ มีเพื่อนร่วมชั้นเรียนสนับสนุนและช่วยเหลือ, ความพร้อมและความตั้งใจของตัวผู้เรียน, ครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดี และการเรียนสนุกสนานและเป็นกันเอง 2.2) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียน ได้แก่ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชากระบี่กระบอง, ทำร้ายากต่อการเรียนรู้, อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ, เครียดและกดดันกับการสอบ, การเรียนขาดความต่อเนื่องเพราะหยุดบ่อย และผู้เรียนไม่เข้าใจเป้าหมายการเรียนของรายวิชา 3) ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน ได้แก่ ปรับกิจกรรมการเรียนให้สนุกสนานและทำทายมากขึ้น

คำสำคัญ: วิชากระบี่กระบอง, ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา, ประสบการณ์ในการเรียน, ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียน, ความต้องการในการเรียน

Corresponding Author: ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

E-mail: rapeepat@go.buu.ac.th

Kasemsan Panitcharoen, Kritsada Surumpai, Prateep Poonwatana, Raphiphat Dueanphensi, Aekayos Manasom, Panatda Jupao, Arin phromthep, and Nuttapon jorntapha. (2024). Middle School Students Perspectives about Learning Experiences, Affecting Factors and Sword and Pole Course that Meets Students Needs.

Abstract

The objective of this qualitative research is to study the learning experiences, related factors influencing the impact on the learning and learning Sword and Pole Course that meets middle school student's needs. The key informants were 35 middle school students. Data were collected through observation, semi-structured interview, concept maps, and critical incidences. Data were inductively analyzed using a constant comparison method and data triangulation. The study results were divided into 3 topics: 1) Sword and Pole Course learning experiences from learners' perspectives: 1.1) positive experiences include improved physical fitness and concentration, learning self-defense martial arts 1.2) negative experiences are Injuries during learning. 2) Factors affecting learning Sword and Pole Course from learners' perspectives: 2.1) supporting factors include supportive and helpful classmates, student readiness and determination, effective teaching methods and fun and friendly learning environment. 2.2) challenging factors include negative attitudes toward Sword and Pole Course, difficulty in learning the dance movements, Insufficient learning equipment, stress and pressure from examinations, lack of learning continuity due to frequent breaks, and Students' lack of understanding of course objectives. 3) Learning needs in Sword and Pole Course from learners' perspectives are adjust learning activities to be more fun and challenging.

Keywords: Sword and Pole Course, Middle School Students, Learning Experiences, factors influencing the impact on the learning, Learning Needs

Corresponding Author: Raphiphat Dueanphensi, Faculty of Education, Burapha University. Email: rapeepat@go.buu.ac.th

ประกาศคุณูปการ

โครงการวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ทางวิชาชีพพลศึกษาและกีฬาให้แก่คณะผู้วิจัย อาทิ รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิดชัย ชาญสมุท, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เอนก สุตรมงคล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมวิชาชีพพลศึกษาทุกคนที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่มีส่วนในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ของงานวิจัย จนผลงานทางวิชาการชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยสำหรับบุคลากร (เงินรายได้ส่วนงาน) ประจำปีงบประมาณ 2567 ซึ่งมีส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สามารถดำเนินงานจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยบูรพา ต้นสังกัดของคณะผู้วิจัย ที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการของคณะผู้วิจัย

ขอבקพร่องหรือขอผิดพลาดประการใดในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยกราบขออภัยและขอน้อมรับไว้เพื่อใช้ในปรับปรุงแก้ไขผลงานวิชาการชิ้นต่อไปในอนาคต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ และคณะ

มีนาคม 2568

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
คำถามในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและวิธีการได้มาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	3
การประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยและการรับสมัครผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	3
การปกป้องสิทธิ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	3
การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	4
ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	4
สนามศึกษาและการเลือกสนามศึกษา.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
กึ่งากระบี่กระบอง.....	8
ประวัติความเป็นมากึ่งากระบี่กระบอง.....	8
หลักการและทักษะพื้นฐานกึ่งากระบี่กระบอง.....	11
การจัดการเรียนรู้วิชากระบี่กระบอง.....	20
ประสบการณ์ในการเรียนพลศึกษาและกีฬา.....	23
ประสบการณ์ที่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนพลศึกษาและกีฬา.....	23
ประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนพลศึกษาและกีฬา.....	24
ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการเรียนพลศึกษาและกีฬา.....	25
ปัจจัยเกี่ยวข้องที่สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
ปัจจัยเกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา...	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
งานวิจัยในประเทศ.....	29
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและวิธีการได้มาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	35
เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้า.....	35
เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญออก.....	35
การประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยและการรับสมัครผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	36
การปกป้องสิทธิ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	36
การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	36
สนามศึกษาที่ใช้ในการวิจัย.....	36
ทีมวิจัย.....	37
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	38
วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การหาคุณภาพวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	39
การเก็บรักษาและการทำลายข้อมูล.....	41
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	43
คำถามในการวิจัย.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	43
สรุปผลการวิจัย.....	43
ผลการวิจัย.....	45
ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน.....	45
ประสบการณ์ที่ดี.....	45
ประสบการณ์ที่ไม่ดี.....	45
ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมอง ของผู้เรียน.....	46
ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการเรียนวิชากระบี่กระบอง.....	46
ปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง.....	47
ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน.....	50
ข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัย.....	50
5 อภิปรายผลการวิจัย	51
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	51
คำถามในการวิจัย.....	51
ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	51
อภิปรายผลการวิจัย.....	52
ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน.....	52
ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง.....	52
ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน.....	53
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	54
กิตติกรรมประกาศ.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เอกสารอ้างอิง.....	55
ภาคผนวก.....	59
ภาคผนวก ก แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ	60
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง.....	63
ภาคผนวก ค แบบแบบเขียนแผนที่ความคิด.....	65
ภาคผนวก ง เอกสารรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ฯ.....	69
ภาคผนวก จ เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย.....	72
ภาคผนวก ฉ เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย.....	75
ภาคผนวก ช ผลการตรวจคุณภาพและความเที่ยงตรงเครื่องมือวิจัย.....	78
ภาคผนวก ญ บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยใช้ชั้นเรียนเป็น สนามศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย.....	80
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	83

สารบัญ (ต่อ)

บัญชีตาราง	หน้า
ตาราง	
1 สรุปผลการวิจัย.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลศึกษา (Physical Education) เป็นวิชาที่มีหลักปรัชญาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมถึงสมรรถภาพทางกายและกลไก การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาจึงจำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมทางกาย (การเคลื่อนไหวร่างกายที่ใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่) กิจกรรมการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใน 3 ประการสำคัญตามมาตรฐานการเรียนรู้และคุณภาพผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้ (Cognitive Domain) คือการเรียนรู้การปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงการดูแล ปรับปรุง เสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพ ด้านทักษะ (Psychomotor Domain) คือการเรียนรู้การเคลื่อนไหวร่างกายขั้นพื้นฐาน (การเคลื่อนไหวร่างกายแบบอยู่กับที่ แบบเคลื่อนที่ และแบบประกอบอุปกรณ์) รวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมทางกายรูปแบบต่าง ๆ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Affective Domain) คือการเรียนรู้การเคารพสิทธิ การให้เกียรติตนเองและผู้อื่น ความมีวินัย ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความมีน้ำใจนักกีฬา และรักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการสอนวิชาพลศึกษาโดยตรง อยู่ในสาระที่ 3 คือ การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล โดยประกอบด้วย 2 มาตรฐานคือ มาตรฐาน พ3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา และ มาตรฐาน พ3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขันและชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา และรวมถึงตัวชี้วัดบางส่วนของสาระการเรียนรู้ที่ 4 ที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบสมรรถภาพทางกายและการเสริมสร้างสมรรถภาพและสุขภาพ ซึ่งจากมาตรฐานทั้ง 3 ดังที่กล่าวมา จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของระดับชั้นตามมาตรฐาน พ 3.1 มาตรฐาน พ 3.2 และมาตรฐาน 4.1 ทั้งนี้ในตัวชี้วัดของมาตรฐาน พ 3.1 มีการกำหนดให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้เล่นกีฬาไทยและกีฬาสากลประเภทบุคคลและประเภททีมอย่างละ 1 ชนิด ซึ่งกีฬาไทยที่สถานศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้เป็นสื่อเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาพลศึกษาให้กับผู้เรียนมีอยู่หลายชนิด เช่น ตะกร้อ ตะกร้อลอดห่วง มวยไทย รวมถึงกระบี่กระบอง ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับบริบทความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่งในการเลือกกีฬาไทยประเภทใดมาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

วิชากระบี่กระบอง เป็นศาสตร์การต่อสู้สำคัญของประเทศไทยมาแต่สมัยโบราณ เดิมทีเป็นวิชาความรู้ที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นไว้สำหรับเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว โดยเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับต่อยอดไปสู่การใช้ศาสตราจารย์ระยะประชิดตัวที่ใช้ในยามศึกสงคราม เช่น ดาบ กระบี่ ง้าว พลอง หรือกระบอง ต่อมา มีการประยุกต์ให้เป็นทั้งการละเล่นเพื่อประลองฝีมือกันหรือใช้เป็นการแสดงประกอบดนตรีเพื่อความบันเทิง (นุชนารถ ศรีเสน. 2530) จนเมื่อวันเวลาเปลี่ยนเป็นยุคสมัยที่ใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง วิชากระบี่กระบอง จึงแปรเปลี่ยนจากวิชาการต่อสู้มาเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และเป็นกีฬาไทยเชิงอนุรักษ์ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมเรียนรู้วิชาพลศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ ของประเทศไทยในปัจจุบัน

พื้นฐานการเรียนวิชากระบี่กระบอง ประกอบด้วยการรำ 3 ทักษะสำคัญ ได้แก่ การรำขึ้นพรหมนั่ง การรำขึ้นพรหมยืน และการรำกระบี่กระบองรวมทั้งหมด 12 ไม่นำ ได้แก่ ลอยชาย ควางทัดหู เหน็บข้าง ตั้งศอก จ้วงหน้าจ้วงหลัง ควางป้องหน้า ท่าโยกข์ สอยดาว ควางแตะ หนุมานแหวกฟองน้ำ ลดล่อ และเชิญเทียน (วรกุล นนทรักษ์, สุชนะ ดิงศภัทย์ และบัญชา ชราภิรมย์. 2564) อุปกรณ์สำคัญในการเรียนได้แก่เครื่องกระบี่กระบอง แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ เครื่องไม้รำ เป็นเครื่องกระบี่ที่จำลองมาจากอาวุธจริง แต่เน้นความสวยงามและมีลวดลายวิจิตรศิลป์ มีลักษณะบอบบางไม่แข็งแรง มักใช้สำหรับการแสดงท่ารำ และเครื่องไมตรี เป็นเครื่องกระบี่ที่จำลองมาจากอาวุธจริงแต่ใช้สำหรับการตี มีลักษณะเป็นไม้เหนียว แข็งแรง เบา และทนทาน

ปัจจุบัน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหลายแห่งในภูมิภาคต่าง ๆ ยังมีการจัดกีฬากระบี่กระบองไว้ในรายวิชาพลศึกษา อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทเฉพาะของการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองที่มีรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการทำรำไม้ต่าง ๆ เป็นหลัก ทำให้เป็นวิชาที่ขาดความน่าสนใจจนส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย (ภูมิสิทธิ์ สัจจทยาธรรม. 2561) ประกอบกับงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองยังมีอยู่ไม่มากนัก รวมถึงยังขาดงานศึกษาวิจัยที่ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับมุมมองและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยในฐานะเป็นนักวิชาการในวิชาชีพพลศึกษาเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองของผู้เรียนที่มีต่อวิชากระบี่กระบอง จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนวิชากระบี่กระบองตามความต้องการของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเรียน ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อเรียน และความ ต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน เพื่อที่ผลการศึกษาที่ได้นี้ จะเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองให้สอดคล้องกับความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนระดับต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยอนุรักษ์และสืบสานวิชากระบี่กระบองที่เป็นกีฬาไทยให้คงอยู่สืบต่อไปตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน

คำถามการวิจัย

1. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จากการเรียนวิชากระบี่กระบอง
2. ปัจจัยเกี่ยวข้องอะไรบ้าง ที่มีส่วนสนับสนุนหรือส่งผลต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง
3. ปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง ได้แก่อะไรบ้าง
4. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการอะไรบ้าง ในการเรียนวิชากระบี่กระบอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับมุมมองและความเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน ผู้ที่สนใจนำผลการศึกษานี้ไปใช้ประโยชน์ หากมีบริบทหรือลักษณะชั้นเรียนที่ใกล้เคียงกับบริบทของชั้นเรียนวิชากระบี่กระบองของสนามศึกษาในการวิจัยนี้สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชากระบี่กระบอง ให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เมื่อผู้เรียนผ่านการเรียนวิชากระบี่กระบองไปแล้ว จะยังคงมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนวิชากระบี่กระบองต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและวิธีการได้มาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนรวม 35 คน จาก 2 ห้องเรียน (จากทะเบียนรายชื่อนักเรียนจำนวนห้องเรียนละ 30 คน แบบคละชายหญิง) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี (มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นละ 2 ห้องเรียน) ที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบอง ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งเป็นรายวิชาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้า คือ

- 1) เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก 2 ห้องเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากระบี่กระบอง ในปีการศึกษา 2567
- 2) เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบอง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จากเวลาเรียนทั้งหมดตลอดภาคการศึกษา (รวม 18-20 สัปดาห์ตลอดภาคการศึกษา)
- 3) เป็นนักเรียนที่สมัครใจโดยพิจารณาตัดสินใจร่วมกับผู้ปกครองในการยินยอมเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในโครงการวิจัยโดยการลงลายมือชื่อร่วมในใบยินยอม (Consent Form) ภายใต้เงื่อนไขว่า จะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับตัวผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ว่าจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้ก็ตาม อีกทั้งยังสามารถถอนตัวออกจากการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ตลอดเวลา แม้่างานวิจัยจะยังไม่สิ้นสุด

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญออก คือ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าเรียนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนในรายวิชาน้อยกว่าร้อยละ 80 จากเวลาเรียนทั้งหมดตลอดภาคการศึกษา
- 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความประสงค์ขอลถอนตัวหรือไม่สะดวกต่อการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในทุกกรณีและทุกเวลา แม้ว่างานวิจัยจะยังไม่สิ้นสุดลงก็ตาม และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับนักเรียนที่ถอนตัวจากงานวิจัย

การประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยและรับสมัครผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การรับสมัครผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้วิธีประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยนี้ มีขั้นตอนประกอบด้วย

- 1) หลังจากได้รับอนุญาตจากสถานศึกษาและอาจารย์ประจำวิชา ทีมวิจัยจะเข้าชั้นเรียนวิชากระบี่กระบองเพื่อประชาสัมพันธ์และแจกเอกสารแนะนำพร้อมช่องทางลงทะเบียนแสดงความสนใจผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form) ให้กับนักเรียนที่มีคุณสมบัติ เพื่อเชิญชวนเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัย
- 2) ให้นักเรียนที่สนใจเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ลงทะเบียนผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form)
- 3) นัดหมายนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในช่วงเวลาที่นักเรียนสะดวก เพื่อให้ทีมวิจัยเข้าชี้แจงรายละเอียดสำคัญต่างๆ และแจกเอกสารใบยินยอม (Consent Form) ให้แก่นักเรียนนำกลับไปอ่านและพิจารณาด้วยตนเองร่วมกับผู้ปกครอง ณ ที่พักส่วนตัว
- 4) นัดหมายนำใบยินยอมกลับมาส่งให้กับทีมผู้ช่วยวิจัยในภายหลัง

การปกป้องสิทธิ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ งานวิจัยนี้ปกป้องสิทธิ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการใช้นามสมมุติแทนชื่อจริงในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของการวิจัย และไม่เปิดเผยชื่อสถานศึกษารวมถึงจะมีการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกครั้งหากต้องมีการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ หรือการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ แต่จะไม่มีมีการบันทึกภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวใดๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงใช้นามสมมุติแทนชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของการวิจัย คือ MSP1 –MSP15 แทนผู้ให้ข้อมูลเพศชาย และ WSP1-WSP20 แทนผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

โครงการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผ่านการพิจารณาและรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่รับรองโครงการวิจัย HU037/2567 ที่ IRB2-051/2567 รับรองวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

สนามศึกษาและการเลือกสนามศึกษา

สนามศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนี้ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกจากสถานศึกษาที่มีการเปิดการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองมาอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยสถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยนี้เป็นสถานศึกษาเพียงไม่กี่แห่งในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังมีการเปิดการเรียนการสอนรายวิชากระบี่กระบองใน

ปัจจุบัน โดยการจัดการเรียนการสอนรายวิชากระบี่กระบองของสถานศึกษาที่เป็นสนามศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล อยู่ภายใต้การเรียนในรายวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ดำเนินการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2567 รวม 20 สัปดาห์ ๆ 1 ชั่วโมง ช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2567

สถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นสถานศึกษาของรัฐ (ปกปิดรายชื่อสถานศึกษา ตามมาตรฐานจริยธรรมวิจัยในมนุษย์) ที่เปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีชั้นเรียนชั้นละ 2 ห้อง ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีชั้นเรียนละ 1 ห้อง โดยในทุกระดับชั้น เป็นชั้นเรียนแบบคละนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยมีจำนวนผู้เรียนเฉลี่ยชั้นละ ประมาณ 30-35 คน โดยใช้พื้นที่ว่างภายในอาคารอเนกประสงค์ของสถานศึกษา (เป็นพื้นที่ว่างส่วนหนึ่งของตัวอาคาร) มีลักษณะเป็นพื้นที่ร่มแบบมีหลังคา ไม่เปิดไฟและไม่มีพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ (อาศัยแสงสว่างจากโดยรอบและมีลมพัดจากบริเวณโดยรอบเข้ามาภายในพื้นที่จัดการเรียนการสอน) รวมถึงบริเวณโดยรอบไม่มีชั้นเรียนอื่นๆ ร่วมเรียนในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่

ชั้นเรียนวิชากระบี่กระบองทั้ง 2 ห้องเรียนที่ใช้เป็นสนามศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีนักเรียนที่มีลักษณะและจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือเป็นชั้นเรียนคละนักเรียนชายหญิงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยชั้นเรียนทั้ง 2 ห้องมีนักเรียนประมาณ 30 คน โดยมีบริบทเฉพาะของนักเรียนทั้ง 2 คือ เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬาที่ได้รับการคัดเลือกจากทั่วประเทศเพื่อเข้ามาเรียนในสถานศึกษาในลักษณะพักร่วมกันในหอพักของทางสถานศึกษา (โรงเรียนประจำ) และสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของนักเรียน โดยในแต่ละวันนักเรียนแต่ละคนจะแยกย้ายฝึกซ้อมชนิดกีฬาของตนเองในช่วงเวลาเย็น ยกเว้นวันหยุดเสาร์อาทิตย์

การจัดการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบอง รับผิดชอบโดยอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา ซึ่งสำเร็จการศึกษาทางด้านสาขาวิชาพลศึกษาโดยตรง มีประสบการณ์สอนวิชาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยในแต่ละสัปดาห์ อาจารย์ผู้สอนจัดเตรียมอุปกรณ์สำคัญ ประกอบด้วย ไม้กระบี่กระบองแจกให้ผู้เรียนคนละ 2 ไม้ กิจกรรมการเรียนการสอนเริ่มต้นจากการตรวจสอบรายชื่อเมื่อนักเรียนมาถึงชั้นเรียน จากนั้นจะเป็นการบรรยายเนื้อหาของการเรียนประจำสัปดาห์ เช่น ทักษะการรำ โดยอาจารย์ผู้สอนจะอธิบาย ไปพร้อมกับการสาธิตท่ารำให้ผู้เรียนดู(ประมาณ 15 นาที) จากนั้นอาจารย์ผู้สอนจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันฝึกซ้อม กลุ่มละประมาณ 3-5 คน ประมาณ 15 นาที) เมื่อฝึกซ้อมเสร็จอาจารย์ผู้สอนจะให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนแสดงท่ารำที่ได้ฝึกซ้อมไปที่คน (ประมาณ 15 นาที) เมื่อครบทุกกลุ่มแล้วอาจารย์ผู้สอนจะเรียกนักเรียนทั้งหมดเข้าแถวรวม เพื่อทำการสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ประจำวัน (ประมาณ 5 นาที) และทำการนัดหมายการเรียนในครั้งต่อไปก่อนปล่อยแถวผู้เรียนกลับเข้าชั้นเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษานี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นแนวทางหลักในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่สรุปได้จากงานวิจัยนี้ เป็นไปตามบริบทเฉพาะของสนามศึกษาซึ่งอาจมีความแตกต่างจากชั้นเรียนในสถานศึกษาอื่นที่แตกต่างกันไป ผู้ที่สนใจนำผลการศึกษานี้ไปใช้ประโยชน์ ควรพิจารณาถึงข้อจำกัดหรือปัจจัยด้านอื่นๆ เพื่อนำไปปรับใช้กับชั้นเรียนกระป๋องหรือรายวิชาอื่นๆ ของตนเองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวิชากระป๋องได้อย่างเหมาะสมต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิชากระป๋อง หมายถึง การจัดการเรียนรู้รายวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ใช้กิจกรรมกีฬากระป๋อง เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรายวิชาในกลุ่มกีฬาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

2. ประสบการณ์ในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองความคิดเห็น ที่เกิดจากการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้เกี่ยวกับประสบการณ์ที่ดีและไม่ดี หลังการเรียนวิชากระป๋อง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

3. ปัจจัยเกี่ยวข้อง หมายถึง ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุน ส่งเสริม หรือส่งผลดีต่อการเรียนรู้ และปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนวิชากระป๋อง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ตามความคิดเห็น หรือมุมมองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้

4. ความต้องการ หมายถึง ความต้องการอยากให้มีและไม่อยากให้มี ตามมุมมองหรือความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้หลังจากการเรียนวิชากระป๋อง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

5. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี (ปกปิดรายชื่อสถานศึกษาตามมาตรฐานจริยธรรมวิจัยในมนุษย์) ที่ลงทะเบียนวิชากระป๋อง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 และเป็นนักเรียนที่ยินยอมเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของสนามศึกษาของงานศึกษาวิจัยนี้

6. มุมมองของผู้เรียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้วิชากระป๋องเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการเรียนและความต้องการในการเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากวรรณกรรม เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นสำคัญและรายละเอียดดังนี้

1. กีฬากระบี่กระบอง
2. การจัดการเรียนรู้อาเซียนกระบี่กระบอง
3. ประสบการณ์ในการเรียนพลศึกษาและกีฬา
 - 3.1 ประสบการณ์ที่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนพลศึกษาและกีฬา
 - 3.2 ประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนพลศึกษาและกีฬา
4. ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการเรียนพลศึกษาและกีฬา
 - 4.1 ปัจจัยเกี่ยวข้องที่สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา
 - 4.2 ปัจจัยเกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. กีฬากระบี่กระบอง

1.1 ประวัติความเป็นมากีฬากระบี่กระบอง

กระบี่กระบอง มีประวัติความเป็นมายาวนานและมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของโลก โดยในยุคอดีตนั้นมีความเชื่อว่ามนุษย์จำเป็นต้องใช้อาวุธและเครื่องมือต่างๆ ในการดำรงชีวิตและแสวงหาอาหาร ซึ่งในบางครั้งจำเป็นต้องมีการต่อสู้ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเองหรือต่อสู้กับสัตว์ร้ายในธรรมชาติ จำเป็นต้องมีเครื่องมือหรืออาวุธเอาไว้ใช้ป้องกันตัว จึงจำเป็นต้องมีการแสวงหาคิดค้นหรือประยูทธิ์ใช้สิ่งของที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มาเป็นเครื่องมือหรืออาวุธที่ใช้สำหรับการดำรงชีพและด้วยวิวัฒนาการของมนุษย์ ทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือหรืออาวุธต่างๆ เหล่านั้นเขามีความทันสมัยและสะดวกต่อการใช้งานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งยังทำให้อาวุธต่างๆ นั้นมีประสิทธิภาพ เช่น มีดหรือดาบที่มีความคมและใช้งานได้สะดวกสบายตามความต้องการของผู้ใช้งาน จนถึงในยุคที่มีการล่าอาณานิคมและต่อสู้กันของมนุษย์แต่ละกลุ่มแต่ละชนชาติหรือที่เรียกว่าสงคราม อาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ ก็มีการประดิษฐ์คิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมาของกระบี่กระบองในประเทศไทยนั้น ไม่มีหลักฐานยืนยันแน่ชัดว่ามีต้นกำเนิดมาจากที่ใดและเมื่อใด ประมวล บัวทอง (2537) อย่างไรก็ตาม นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2513) ได้อธิบายว่ามีพื้นฐานมาจากศิลปะป้องกันตัวไทยสมัยโบราณซึ่งไม่ทราบแหล่งที่มาของผู้คิดค้นหรือแหล่งอ้างอิงที่เป็นหลักฐานชัดเจนได้ เพียงแต่อาศัยการบอกเล่าของครูบาอาจารย์ทางด้านกระบี่กระบองที่สืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น หลักฐานบ่งชี้ที่กล่าวถึงกระบี่กระบองในไทยต้องย้อนไปถึงสมัยรัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ที่ได้ทรงพระราชนิพนธ์ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งในหนังสืออิเหนาว่า “เมื่อนั้น ท้าวหมั่นหยยาปริเปรมเกษมสันต์ เห็นอิเหนาเข้ามาบังคมคัล จึงปราศรัยไปพลันทันที ได้ยินระบือลือเล่า ว่าเจ้าขำนาญการกระบี่ท่าทางทำนองคล่องดี วันนี้นั่งรำให้หน้าดู แล้วให้เสนาภิกดาหยัน จัดกันขึ้นตีที่ละคู่ โลดตั้งดาบเขลยมลายุ จะได้อูเล่นเป็นขวัญตา”

กระทรวงวัฒนธรรม (2555) ได้อธิบายถึงกระบี่กระบองไว้ว่า มีการฝึกใช้อาวุธมาตั้งแต่โบราณเพื่อเอาไปใช้ในการศึกสงคราม โดยอาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ นั้น จะมีความหลากหลายและทันสมัยขึ้นอยู่กับศถาบรรดาศักดิ์ของผู้ใช้ หากเป็นชาวบ้านทั่วไป อาวุธส่วนใหญ่ก็จะเป็นดาบ ไม้พลอง ขวาน หรือมีดพร้า แล้วแต่จะสรรหาหรือความพร้อม เป็นต้น หากเป็นชนชั้นบุคคลผู้มีศถาบรรดาศักดิ์ อาวุธยุทธโปกรณ์ที่ใช้ในศึกสงครามนั้นจะมีความพร้อมและมีความทันสมัยดีกว่าทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม พื้นฐานของการใช้อาวุธต่างๆ นั้น ย่อมต้องเริ่มต้นด้วยทักษะฝีมือที่ไม่แตกต่างกัน โดยหลักแล้วจะประกอบไปด้วยการต่อสู้ด้วยท่ามือเปล่า ทั้งการใช้หมัด ไขศอก ไขเข่า หรือการใช้ขาเตะ อันเรียกว่าแม่ไม้มวยไทย ในขณะเดียวกันพื้นฐานของการใช้อาวุธนั้น จะเป็นการฝึกใช้ไม้ด้ามยาวในการต่อสู้ระหว่างกันแทนการใช้ดาบจริง หรือที่เรียกว่ากระบี่กระบอง ซึ่งจะมีทั้งดาบมือเดียวและดาบสองมือ

การฝึกกระบี่กระบองหรือวิชาไมไทยในอดีตนั้น ถือเป็นหลักการพื้นฐานของคนไทยที่จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมกับการรบหรือการทำสงครามในสมัยโบราณซึ่งจะเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งและยาวนานต่อเนื่องติดต่อกันหลายปี โดยจะแบ่งแยกออกเป็นกลุ่มบุคคลหรือที่เรียกกันว่าค่ายฝึก ที่จะเป็นจุดรวมตัวของครูแม่ไมมวยไทยและครูกระบี่กระบองให้บุคคลทั่วไปเข้ามาฝึกฝนและเรียนรู้การต่อสู้ทั้งท่ามือเปล่าและการใช้อาวุธ ซึ่งในระหว่างที่มีการฝึกฝนโดยที่ยังไม่เกิดศึกสงครามขึ้นมานั้น ในแต่ละค่ายฝึกก็จะมีการเปรียบคู่แข่งชั้นหรือทำการประลองการต่อสู้กันเองภายในค่าย หรือแม้แต่การส่งตัวแทนของแต่ละค่ายแต่ละครูไปประลองแข่งขันกันระหว่างค่ายฝึก ซึ่งถือเป็นการประลองเพื่อความชิงชัยในความเป็นเลิศของการต่อสู้ทั้งท่ามือเปล่าหรือแม่ไมมวยไทย และการต่อสู้แบบอาวุธหรือกระบี่กระบอง ซึ่งเหตุที่ใช้กระบี่กระบองพลองการใช้อาวุธจริงนั้น เป็นการลดการสูญเสียอันนี้อาจจะเกิดขึ้นได้จากการใช้อาวุธจริง ซึ่งนับว่าในการประลองและการแข่งขันในแต่ละครั้งนั้น ได้รับความสนใจและเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานอย่างมากสำหรับคนไทยในยุคสมัยโบราณ เมื่อยุคสมัยผ่านไปนั้น การศึกสงครามเข้าสู่ยุคที่เปลี่ยนแปลงอาวุธการต่อสู้แบบเผชิญตัว ไปเป็นการต่อสู้ด้วยอาวุธที่หวังผลระยะไกล เช่น ปืนยาว หรือปืนใหญ่ ซึ่งมีฤทธานุภาพค่อนข้างสูงและไม่จำเป็นต้องเสี่ยงในการเผชิญหน้า การต่อสู้ท่ามือเปล่าหรือแม่ไมมวยไทยรวมไปถึงการต่อสู้ด้วยอาวุธส่วนบุคคลหรือกระบี่กระบองนั้น กลายเป็นศาสตร์ที่ไม่ได้ถูกใช้งานในการทำศึกสงครามจริง จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นการละเล่นหรือการแสดงแม่ไมมวยไทยและการรำกระบี่กระบอง โดยเฉพาะในประวัติศาสตร์ทางด้านกระบี่กระบองของไทยนั้น มีการบันทึกไว้ว่าในสมัยรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่โปรดปรานกระบี่กระบองมากเป็นพิเศษ โดยโปรดให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอหลายพระองค์ทรงเรียนกระบี่กระบอง โดยมีบันทึกไว้เมื่อปีพุทธศักราช 2409 ในขณะที่สมเด็จพระเจ้าเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชเป็นสามเณรตามราชประเพณี ทรงโปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอต่างพระองค์ด้วยราชกุมาร ขึ้นแสดงกระบี่กระบองเป็นการสมโภชที่หน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม นอกจากนี้ยังพบว่ามีภรรยานักกระบี่กระบองไปเล่นหรือแสดงกันอย่างแพร่หลายตามงานประเพณีต่างๆ เช่น งานโขนจุก งานบวชนาค งานทอดกฐิน หรืองานทอดผ้าป่า เป็นต้น จนถึงในสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พบว่าความนิยมหรือความครึกครื้นในการเล่นกระบี่กระบองเริ่มลดน้อยลงไปบ้าง โดยแม้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงให้ความสนใจฝึกฝนในวิชานาฏศิลป์ และยังคงเข้าพระทัยในศิลปะของวิชากระบี่กระบองก็ตาม แต่ก็ทรงไม่ได้โปรดปรานวิชากระบี่กระบองเท่ากับพระบิดา (รัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) แต่ถึงจะนั้นก็ทรงให้จัดกีฬากระบี่กระบองขึ้นถวายเพื่อให้พระบิดาทรงทอดพระเนตรอยู่เป็นครั้งคราว ซึ่งในยุคสมัยของรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พบว่ากีฬามวยเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายมากขึ้นและมากกว่ากีฬากระบี่กระบอง

จนถึงรัชสมัยของรัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พบว่าความนิยมของกีฬาระเบ่บองค่อยๆ น้อยลง จนเกือบจะหาดูไม่ได้เลย จึงได้มีบุคคลชื่อ นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่าเรียนวิชาไม่ไทยหรือกระบ่บองมาตั้งแต่เล็ก มีความรักและภูมิใจในศิลปะกระบ่บองนี้อย่างมาก จึงได้พยายามอนุรักษ์และเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์ไปทั่วโลกมากขึ้น และด้วยในขณะนั้นท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนพลศึกษากลาง ทำได้นำวิชากระบ่บองมาทดลองสอนให้กับนักเรียนพลศึกษากลางขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2478 โดยในตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ทำการทดลองสอนนั้น พบว่าเป็นที่พึงพอใจของผู้ใหญ่ระดับผู้บริหารเป็นอย่างมาก ท่านจึงได้กำหนดวิชากระบ่บองเข้าไว้ในหลักสูตรของประโยคผู้สอนพลศึกษาเมื่อปีพุทธศักราช 2479 ซึ่งตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพลศึกษากลาง แล้วได้ไปรับราชการหรือปฏิบัติงานตามหน่วยงานหรือสถานศึกษาต่างๆ ในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ ก็ได้มีการนำวิชากระบ่บองไปเผยแพร่หรือส่งต่อให้กับลูกศิษย์หรือประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้กันอย่างกว้างขวาง จนนับได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในสมัยนั้น จะได้เรียนวิชากระบ่บองเป็นพื้นฐานหนึ่งในหลายวิชา

เมื่อเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐบาลในสมัยนั้นได้มีความพยายามที่จะฟื้นฟูจารีตประเพณีต่างๆ โดยในช่วงเทศกาลงานฉลองวันปีใหม่ ได้มีการจัดให้มีกีฬาพื้นเมืองของไทย ซึ่งหนึ่งในนั้นคือกีฬาระเบ่บอง ได้ขึ้นแสดงที่ท้องสนามหลวงในปีพุทธศักราช 2482 โดยผู้แสดงเป็นนักเรียนของโรงเรียนพลศึกษากลาง โดยมีประชาชนทั่วไปเข้าไปดูการแสดงนั้นอย่างมากมายจนเชือกที่กั้นเขตถึงกับขาด ผู้คนเบียดเสียดแออัดจนถึงขั้นเกือบจะไม่มีพื้นที่สำหรับการแสดง จากนั้นในปีพุทธศักราช 2484 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและเป้าหมายที่จะมุ่งไปในแง่ของการฟื้นฟู โดยมีการประกาศขอความร่วมมือให้คณะกระบ่บองไปร่วมแสดงเป็นเวลา 2 วัน ซึ่งถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนที่กั้นจากเชือกมาเป็นไม้กั้นอย่างแน่นหนาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถรับมือกับประชาชนจำนวนมากที่สนใจเข้ามาดูการแสดงกระบ่บองได้ แม้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจในบริเวณนั้นก็ไม่สามารถรักษาสถานการณ์หรือควบคุมฝูงชนให้อยู่ในความสงบได้ ซึ่งด้วยการแสดงในลักษณะเช่นนี้ตลอดหลายปีที่ท้องสนามหลวงนั้น ทำให้เกิดความนิยมในวิชากระบ่บองเพิ่มมากขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไป

ในยุคปัจจุบัน แม้ว่าความนิยมในกระบ่บองจะเริ่มลดน้อยลง เห็นได้จากสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนวิชากระบ่บองเริ่มลดลงน้อยลงไปเป็นจำนวนมาก แม้ก็ยังมีพบการจัดการเรียนการสอนอยู่ในบางสถานศึกษาของแต่ละจังหวัด และคือผู้สอนส่วนใหญ่จะเป็นครูพลศึกษาที่มีอายุค่อนข้างมาก และมีประสบการณ์สอนวิชากระบ่บองมาอย่างยาวนานหลาย 10 ปี ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้วิชากระบ่บองนานลดน้อยถอยลงในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียนนั้น อาจจะด้วยเพราะมีกิจกรรมหรือกีฬาชนิดต่างๆ เกิดขึ้นและสามารถนำมาใช้เป็บสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาได้อย่างหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

รวมไปถึงค่านิยมของสังคมไทยที่มีต่อกีฬากระป๋องที่ลดน้อยถอยลงเป็นอันมาก ทำให้กระป๋องเริ่มไม่ได้รับความสนใจจากคนไทยในยุคปัจจุบันเหมือนกับในอดีต แต่ก็ยังพบว่า ยังมีการจัดการแข่งขันกีฬากระป๋องในระดับชาติอยู่หลายรายการ เช่น กีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งชาติ กีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ (พลศึกษาเกมส์) กีฬาชิงแชมป์ประเทศไทย เป็นต้น โดยมีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในการแข่งขันให้เป็นการชิงชัยเพื่อความเป็นเลิศ ร่วมไปกับการอนุรักษ์เชิงศิลปวัฒนธรรมไทยให้สืบต่อไป

1.2 หลักการและทักษะพื้นฐานกีฬากระป๋อง

กระป๋องหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เครื่องกระป๋อง” กระทรวงวัฒนธรรม (2555) ได้นำเสนอไว้ว่ามีอยู่ 2 ชนิด คือ เครื่องใหม่รำ และเครื่องไม้ตี โดยทั้ง 2 ชนิดนั้นจะเป็นการใช้อาวุธจำลองซึ่งทำมาจากไม้หวาย ซึ่งเป็นไม้ที่มีความเหนียว เบาและพลิ้วไหว ตวัดกวัดแกว่งได้ง่ายกว่าไม้ชนิดอื่น รวมไปถึงอาจมีประเภทที่ทำจากเอ็นสัตว์ถักเป็นปlovak โดยมีส่วนปลายเป็นหวายหรือเอ็นสัตว์ซึ่งถักด้วยหางกระเบน มีการลงรักปิดทองให้แข็งแรงสวยงาม ประดับด้วยด้านโกร่งกันมือ โดยสำหรับเครื่องไม้รำนั้นจะมีการตกแต่งลงรักปิดทองประดับประดาคล้ายสีสนอย่างสวยงาม แต่สำหรับเครื่องไม้ตี จะไม่มีการตกแต่งให้มีความสวยงามแต่อย่างใด สำหรับกระป๋องหรือพลอง เป็นเครื่องไม้รำทำด้วยไม้หวายหรือไม้จริงที่มีการลงรักปิดทอง มีการเขียนลวดลายรดน้ำหรือทาสีแดงตลอดด้ามไม้ ไม่มีโลหะประกอบอยู่ในส่วนของด้าม ตัวอย่างเช่นกระป๋องของเจ้าเงาะป่าในละครรำ เครื่องไม้ตีทำด้วยไม้ลากไฟล์หรือไม้วายุขนาดใหญ่ลงรักสีดำหรือทาสีแดงตลอดด้าม ตอนปลายทั้งสองข้างใช้เชือกขนาดเล็กพันซึ่งไว้ ส่วนของดาบ เป็นลักษณะเช่นเดียวกับกระบี่แต่ไม่มีโกร่งกันมือ เป็นเครื่องใหม่รำที่มีความสวยงามดูคล้ายมีฝักอยู่ด้วย ส่วนเครื่องไม้ตีทำจากไม้หวายเพื่อให้สามารถตีได้โดยที่ไม่หัก โดยมีทั้งดาบเดี่ยว ดาบคู่ ดาบกับตั้ง ดาบกับเขน ดาบกับโล่ ตามแล้วแต่จะกำหนด ส่วนของง้าว เป็นเครื่องไม้รำที่ประดิษฐ์ตกแต่งได้สวยงามเป็นอย่างมาก ทำมาจากไม้จริงที่มีลักษณะใกล้เคียงกับง้าวของจริง ส่วนเครื่องไม้ตีทำจากไม้ที่ไม่มีตกแต่ง

การเล่นหรือการแสดงกระป๋องมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทการแสดง กับประเภทการแข่งขัน สำหรับประเภทการแสดง เป็นการ เล่นและแสดงของนักกระป๋องในขณะเดียวกัน เป็นการตีฟาดฟัน ที่มีลักษณะของการนัดหมายหรือชักซ้อมกันไว้แล้วเป็นอย่างดี โดยตามภาษากระป๋องเรียกว่า “รู้ไม้” ส่วนประเภทการแข่งขัน จะเป็นลักษณะของการลงประลองอาวุธของผู้เล่นต่างคณะ เพื่อแข่งขันความสามารถของผู้เล่นทั้งสองฝ่าย ซึ่งต้องชิงไหวชิงพริบในการตีหรือฟาดฟันโดยที่มิได้นัดหมายกันมาก่อน

การเล่นกระป๋องที่มีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ จะต้องมียี่ชวาหรือกองแขก โดยจะประกอบไปด้วยยี่ชวา 1 เล้า กลองแขก 2 ลูก และนึ่ง 1 คู่ คอยเล่นเพลงทำนองเข้าคloyในระหว่างการเล่นหรือการแข่งขัน เพื่อให้เกิดความคึกคักทั้งผู้แสดงและผู้ดู โดยในการเล่นหรือการแสดงนั้น จะใช้สถานที่เป็นลานกว้าง เพื่อให้ผู้

แสดงหรือคู่เล่นได้ต่อสู้กันอย่างไม่คับแคบ มีการไหว้ครูก่อนทำการแสดงหรือการเล่น จากนั้นวงปี่ชวาจะขึ้นเพลงเพื่อร่ำอารมณณ์ ซึ่งมีความแตกต่างจากเพลงไหว้ครู โดนผู้เล่นทั้ง สอง ฝ่ายจะต้องร่ำอาวุธก่อน ซึ่งเป็นท่ารำที่ผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์ไทย กับท่ารำกระบี่กระบองที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคณะหรือแต่ละสำนัก เน้นไปที่การอวดความสวยงามอ่อนช้อยของท่ารำ โดยมีท่าพื้นฐานสำคัญของกระบี่กระบองได้แก่ “ขึ้นพรหม” เป็นการรำโดยหันไปทั้ง 4 ทิศ และท่า “คุม” เป็นลักษณะการรำรองเชิงกันของทั้งสองฝ่าย จากนั้นจะเป็นท่า “เดินแปลง” ซึ่งจะเป็นการรำยุดเชิงระหว่างกันแล้วจดจำว่าใครมีจุดอ่อนส่วนใดบ้าง แล้วจึงตามด้วยการคุกเข่าท่า “ถวายเป็นบังคม” คือกราบ 3 ครั้ง จากนั้นจึงเปลี่ยนเครื่องใหม่รำเป็นเครื่องไม้ตี

ผู้เล่นหรือผู้แสดงกระบี่กระบองจะต้องสวมมงคลไว้ที่ศีรษะที่ทำด้วยได้ดิบพันกันเป็นเกลียว มีลักษณะขนาดใหญ่เท่าเชือกมนิลา ส่วนนอกมีผ้าเย็บหุ้มอีกหนึ่งชั้น ปล่อยปลายผ้าทั้งสองด้านยื่นออก ส่วนเครื่องแต่งกายนั้นขึ้นอยู่กับสำนักหรือความนิยมที่แตกต่างกันแต่ละคณะ เช่นนุ่งโจงกระเบนแบบหยักครึ่ง คาดผ้าประเจียด แขนวตะกรุด หรือมีประภทที่นุ่งเป็นกางเกงขาสั้น ในการแสดงจะจับอาวุธต่อสู้กันเป็นคู่ ๆ คือกระบี่คู่กับกระบี่ พลองคู่กับพลอง ง้าวคู่กับง้าว พลองกับไม้สั้น แต่เมื่อเริ่มการแสดงไปสักพัก จะเปลี่ยนการจับคู่ต่อสู้การใช้อาวุธ ไปจนถึงการตะลุมบอนหรือหลายคู่ หรือเป็นการต่อสู้แบบ “สามบาน” คือหมายถึงหนึ่งคนต่อสู้กับอีกสองคน

สำหรับเพลงปี่พาทย์ที่ใช้ในการประกอบการเล่นหรือการแสดงรวมไปถึงการร่ำอาวุธแต่ละอย่างนั้น มักจะจัดเพลงขึ้นตามความเหมาะสม เช่น ถ้าเป็นกระบี่ใช้เพลงกระบี่ลีลา ถ้าเป็นดาบ สอง มือใช้เพลงจำปาเทศหรือขอมทรงเครื่อง ถ้าเป็นง้าวใช้เพลงม้า ถ้าเป็นพลองใช้เพลงพรองลงสรหรือขึ้นปลับปลา ถ้าเป็นการต่อสู้สามบาน ใช้เพลงกราวนอกหรือเพลงฝรั่งรำเท้า

สำหรับพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับทักษะท่าไม้รำกระบี่กระบอง ตามเอกสารของครูนาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2513) และ ฟอง เกิดแก้ว (2554) มีรายละเอียดดังนี้

การถวายเป็นบังคม ถือเป็นพื้นฐานของการเคารพครูบาอาจารย์ทางกระบี่กระบองของไทย เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เล่นกระบี่กระบองทุกคนจะขาดไปเสียมิได้ และเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของการเคารพครูที่จะเริ่มต้นก่อนการแสดงกระบี่กระบองหรือวิชามวยต่างๆ เพื่อระลึกถึงบุญคุณของครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชา เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิตะและเป็นสิริมงคลของตนก่อนขึ้นประลองหรือแสดง การแสดงหรือเล่นบางชนิดบางโอกาสที่จะต้องเป็นการถวายเป็นบังคมให้ทอดพระเนตรแล้วนั้น แนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณสำคัญคือ ผู้เล่นหรือผู้แสดงจะต้องหันหน้าไปทางที่ประทับ แล้วจึงถวายเป็นบังคมเพื่อเป็นการเคารพต่อพระเจ้าอยู่หัวที่มาเป็นประธาน ในงานพิธีนั้น โดยให้ถือว่าการถวายเป็นบังคมนั้นเป็นการเคารพทั้งพระเจ้าแผ่นดินและเคารพครูบาอาจารย์ ร่วมไปในคราวเดียวกัน

การขึ้นพรหม หลังจากการถวายบังคมแล้ว จะตามด้วยการขึ้นพรหมที่เป็นจารีตประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งก็คือ การแสดงความเคารพบูชาพระพรหม ที่เป็นการร่ายรำในบริเวณถวายบังคมโดยผู้เล่นหรือผู้แสดงจะหันไปรำในท่าทางต่างๆที่กำหนดไว้ครบทั้ง 4 ทิศ จึงจะถือว่าเป็นการขึ้นพรหมที่สมบูรณ์ ซึ่งเปรียบเสมือนกับคุณสมบัติของพระพรหมที่มีความพิเศษที่มี 4 หน้า หรือที่เรียกว่าพรหมวิหาร 4 ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งหมายถึงคุณธรรม 4 ประการ การรำขึ้นพรหมจึงต้องร่วมมือให้ครบทั้ง 4 ทิศ หรือที่เรียกกันในภาษากระบี่กระบองว่า การขึ้นพรหมสี่หน้า โดยนอกจากการร่ายรำพรหมสี่หน้า จะเป็นการรำเพื่อแสดงความเคารพต่อพระพรหมโดยตรง ยังมีความหมายถึงการระลึกถึงหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ซึ่งถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่ขจัดความพาลหรือสันดานหยาบคายในตัวตนให้หายสิ้น ไม่ให้เอาวิชาความรู้ไปใช้ในทางมิชอบ หรือผิดสร้างความเดือดเนื้อร้อนใจให้กับตนเองหรือบุคคลอื่น ทั้งนี้ ลักษณะของการขึ้นพรหมจะมี 2 ลักษณะคือ การขึ้นพรหมนั่ง เป็นลักษณะของการนั่งร่ายรำในแต่ละทิศจนครบทั้ง 4 ทิศ แล้วจึงหันมาหลังลุกขึ้นยืนเพื่อเตรียมรำในชั้นลำดับต่อไป และการขึ้นพรหมยืน เป็นลักษณะของท่าที่เสร็จจากการถวายบังคมเรียบร้อยแล้ว จะลุกขึ้นเพื่อยืนร่ายรำในทิศต่างๆจนครบทั้ง 4 ทิศ และจะจบด้วยท่ากุมรำ เพื่อเตรียมในการรำในลำดับต่อไป โดยการรำขึ้นพรหม ทั้งการรำขึ้นพรหมนั่ง และการรำขึ้นพรหมยืน มีรายละเอียดขั้นตอนดังต่อไปนี้

การขึ้นพรหมนั่ง เป็นประเพณีเบื้องต้นที่จะทำก่อนที่จะรำไม้รำ หรือก่อนการฝึกตีถ้าไม่ว่าต่างๆ มีขั้นตอนการปฏิบัติทำขึ้นพรหมนั่ง ดังนี้

- ก. พรหมนั่งให้นั่งหันขวาเข้าหาคู่นั่งพรหมยืน
- ข. กระบี่วางด้านข้างกายทางซ้าย
- ค. พนมมือถวายบังคม 3 ครั้ง
- ง. พนมมือวันทาแล้วหยิบกระบี่
- จ. ยกกระบี่ข้ามศีรษะอยู่ระหว่างเอวขวา ศอกแนบชิดลำตัวเป็นมุมฉาก เข้าขวาดั่ง มือซ้ายจับอก
- ฉ. เปลี่ยนเข้า ตั้งเข้าซ้าย โล้ตัวไปข้างหน้า รำหน้า
- ช. หมุน 180 องศากลับทางขวา กระบี่อยู่ที่เอวซ้ายรำข้าง เปลี่ยนเข้า ตั้งเข้าซ้ายพร้อม วาดกระบี่ออกนั้งกุมรำ
- ซ. โล้ตัวไปข้างหน้า รำหน้า หันทางขวา 90 องศา กระบี่อยู่ที่เอวซ้าย รำข้างเปลี่ยนเข้า ตั้งเข้าซ้ายนั้งกุมรำ
- ฌ. โล้ตัวไปข้างหน้า ลุกขึ้นยืน ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้าย รำหน้า วางเท้าหมุน 180 องศาทางขวา กระบี่อยู่ที่เอวซ้าย รำข้างระดับคิ้ว ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวา พร้อมวาดกระบี่ออกทางขวา ว่าเท้าอยู่ในท่ายืนกุมรำ (หันหน้าเข้าหาคู่ต่อสู้)

การขึ้นพรหมยืน มีรายละเอียดขั้นตอนปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ก. พรหมยืน ให้หันหน้าเข้าหาคู่พรหมนั่ง วางกระบี่ปลายชี้ไปข้างหน้าห่างกึ่งกลางเข้าทั้งสองพอประมาณ
- ข. พนมมือถวายบังคม 3 ครั้ง
- ค. พนมมือวันทาแล้วหยิบกระบี่ทัดหูเฉียง 45 องศา ตั้งเข้าซ้าย
- ง. จ้วงกระบี่ด้านหน้า ลูกขึ้นยืนหันทางขวา 90 องศา หายมือโกรงอยู่ด้านบนกระบี่ เเฉียง 45 องศา รำข้างเสมอคิ้ว
- จ. ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหน้า เปลี่ยนกระบี่ทัดหู ลากเท้าขวาไปด้านหน้า เปลี่ยนหางกระบี่เฉียง 45 องศา ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเข้าขวา รำข้างเสมอคิ้ว วางเท้าขวาหมุน 180 องศา ปิดตัวทางซ้าย
- ฉ. ยืนในท่าทัดหู ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเข้าซ้ายจ้วงกระบี่พร้อมก้าวเท้าขวาหางกระบี่ 45 องศา ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวารำข้างเสมอคิ้ว วางเท้าขวามาด้านขวา หันหน้าไปทางซ้ายมือ 90 องศา ท่าทัดหู
- ช. ยืนในท่าทัดหู ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเข้าซ้ายจ้วงกระบี่ พร้อมวางเท้าซ้ายแล้วก้าวเท้าขวาหางกระบี่ 45 องศา ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเข้าขวารำข้างเสมอคิ้ว วางเท้าหมุน 180 องศา ปิดตัวทางซ้าย
- ซ. ยืนในท่าทัดหู ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเข้าซ้ายจ้วงกระบี่พร้อมวางเท้าซ้ายและก้าวเท้าขวาหางกระบี่ 45 องศา ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเข้าขวา รำข้างเสมอคิ้ว ควง 2 รอบ ยืนคุมรำเสร็จแล้วตรง

การรำ โดยก่อนที่จะสู้รบหรือการประลองอาวุธกันนั้น เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่จะต้องมีการรำรำเพลงอาวุธเพื่ออวดกันก่อนเป็นเบื้องต้น ซึ่งสำหรับธรรมเนียมไทยแล้ว การรำไม่ใช่เป็นเพียงแค่ประเพณีเท่านั้น ยังมีการผสมผสานท่ารำนานาฏศิลป์ที่สำคัญเข้าไปในการรำด้วย ทำให้ทำรำอ่อนช้อยสวยงามผสมผสานกับการต่อสู้โดยใช้อาวุธ ซึ่งถ้ารำของอาวุธแต่ละชนิดจะไม่เหมือนกัน นอกจากนี้การรำยังถือเป็นการอบอุ่นร่างกาย และเป็นการบริหารร่างกายเพื่อเตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อและข้อต่อส่วนต่างๆ ให้พร้อมกับการเล่นหรือแสดงหรือต่อสู้ประลอง รวมทั้งการรำยังเป็นการฝึกสมาธิและสร้างความมั่นใจให้กับผู้แสดงหรือผู้แข่งขัน ด้วยเพราะระหว่างการทำรำจะมีเพลงปี่พาทย์ประกอบ ผู้นำจึงจะต้องใช้สมาธิในการกำหนดท่ารำให้สอดคล้องกับจังหวะของเสียงปี่พาทย์

ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งของการรำนั้น คือเป็นโอกาสให้ผู้แสดงหรือผู้เล่นทั้งสองฝ่ายได้ดูเชิงท่าที่ซึ่งกันและกัน ซึ่งในระหว่างการทำรำทั้งสองฝ่ายจะไม่ได้มุ่งรำแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จะคอยชำเลืองดูท่าที่การทำ

ของอีกฝ่ายเป็นระยะ เพื่อสังเกตท่าที่จุดแข็งหรือจุดอ่อนของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งจะมีผลในการประลองหรือปะทะฝีมือหลังจากการรำ

การเดินแปลง ถือเป็นขั้นตอนหรือลำดับขั้นของการดูลีลาชั้นเชิงระหว่างกันของคู่ต่อสู้ คือเมื่อเห็นท่าทางหรือโอกาสที่จะได้เปรียบช่วงเวลาใดก็จะหาโอกาสเข้าตีได้บ้างเล็กน้อย จะไม่ใช่การเข้าตีแบบจริงจังหรือหวังผลเหมือนกับการต่อสู้ในลำดับต่อไป โดยจะเป็นที่ทราบกันดีของนักกระบี่กระบอง และถือเป็นจารีตปฏิบัติสืบต่อกันมา

การหัดตีท่าหลัก ซึ่งตามภาษากระบี่กระบองจะเรียกส่วนนี้ว่า “การหัดตีแม่ไม้” ซึ่งในลำดับนี้จะเป็นการใช้อาวุธประเภทเดียวกันเข้าตี ทั้งนี้เพราะอาวุธที่แตกต่างกันจะมีลักษณะของการตีที่ไม่เหมือนกัน การตีมี 2 ชนิดคือ การตีรุก และการตีรับ สำหรับการตีรุก เช่น ตีบนขวา ตีบนซ้าย ตีล่างขวา ตีล่างซ้าย ตีกลางบน ตีกลางล่าง เป็นต้น ส่วนการตีรับ หมายถึง การตีรับของอีกฝ่ายด้วยท่าทางต่างๆ เช่นเดียวกับการตีรุก โดยในขั้นตอนการเข้าตีจะกำหนดให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นฝ่ายรุก โดยการเดินตีไปข้างหน้าเรื่อย ๆ จากหัวสนามหนึ่งไปยังปลายอีกสนามหนึ่งแล้วจึงหยุด จากนั้นจึงพลัดให้อีกฝ่ายที่เป็นฝ่ายรับมาเป็นฝ่ายตี โดยเริ่มเดินตีจนกลับมาสู่จุดเริ่มต้นเดิม เมื่อเดินตีและถอยกลับมาครบสองเที่ยวจะนับว่าการตีลูกไม้ ได้จบลงสมบูรณ์หนึ่งท่า สำหรับในการตีท่าหลัก จะไม่ใช่การฝึกตีให้ถูกต้องตามท่าที่กำหนดไว้ในการตีรุกหรือการตีรับอย่างเดียว จะต้องอาศัยความสัมพันธ์และความถูกต้องของอวัยวะส่วนต่างๆเป็นองค์ประกอบด้วย เช่น มือและเท้าจะต้องเข้ากันให้ถูกต้อง ถ้าใช้มือขวาตีทางขวา จะต้องใช้เท้าขวาเป็นเท้าหน้า เป็นต้น มิฉะนั้นอาจเกิดอุบัติเหตุหรือความผิดพลาด สำหรับการตีรับ จะต้องปฏิบัติในหลักการเดียวกันกับการตีรุก โดยนอกจากมือและเท้าที่ต้องสัมพันธ์กันแล้ว ลำตัว แขน ขา หรือศีรษะและหน้า จะต้องเคลื่อนไหวไปในลักษณะที่สัมพันธ์และถูกต้องตามลักษณะของท่า

การตีท่าหลักหรือการตีแม่ไม้นั้น ช่วยฝึกกระบวนประสาทและความคล่องแคล่วว่องไวของตาที่สัมพันธ์กับการออกอาวุธด้วยอวัยวะเช่นแขนหรือขา ซึ่งต้องอาศัยไหวพริบในการตีรับและตีรุก ซึ่งยังต้องอาศัยประสาทสัมผัสส่วนอื่นๆ ของร่างกาย เช่น ตาและหู มือและขา

สำหรับท่าไม้รำต่างๆ มีรายละเอียดของการปฏิบัติในแต่ละท่า ตามที่เอกบุรุษ หนูเล็ก และคณะ (2563) ได้นำเสนอไว้มีดังนี้

ไม้รำที่ 1 ลอยชาย เดินเฉียงแบบสลับฟันปลา เริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายเฉียงไปขวา 1 ก้าว แล้วตัวไปข้างหน้า ย่อเท้าขวา
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น เข้าตั้งฉาก
- ค. มือซ้ายรำนหาระดับคิ้ว

- ง. หมุนตัวไปทางซ้ายหนึ่งมุมฉาก วาดกระบี่ขนานพื้นไปทางซ้าย วางเท้าซ้ายลง ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว กระบี่อยู่มือซ้าย มือซ้ายจับเข้าอก
- จ. ลากเท้าซ้ายให้ชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฉ. มือซ้ายรำข้างระดับใบหู หมุนตัววาดกระบี่ไปทางขวา วางเท้าขวาและก้าวเท้าซ้ายเหมือน จังหวะที่ 1

ไม้รำที่ 2 ควงทัดหู ทิศทางการเดินสลับพื้นปลาจากท่าคุมรำ

- ก. ควงกระบี่ 2 รอบ พร้อมก้าวเท้าซ้ายเฉียงไปทางซ้าย 1 ก้าว ยกกระบี่ทัดหู ปลายชี้ไปข้างหน้า
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. จ้วงกระบี่ลงทางซ้ายหมุนตัวไปด้านซ้าย 1 มุมฉาก วางเท้าซ้ายลง
- ง. ก้าวเท้าขวาเฉียงไปอีก 1 ก้าว
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวา
- ฉ. มือซ้ายรำข้าง หมุนไปทางขวา 1 มุมฉาก ควงกระบี่ 2 รอบ วางเท้าขวาลงแล้วก้าวเท้าซ้ายไปเหมือนจังหวะที่ 1

ไม้รำที่ 3 เหน็บข้าง ทิศทางการเดิน เดินตรงไปข้างหน้าเริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายเดินตรงไปข้างหน้า ย่อเข้าซ้าย
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. มือซ้ายรำหน้าระดับคิ้ว
- ง. วางเท้าซ้ายลงหมุนตัวกลับ หลังหันทางขวา พลิกข้อมือปกกระบี่อยู่ข้างหน้า
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวา
- ฉ. หมุนตัวกลับหลังหันไปทางขวา วางเท้าขวาลง กระบี่เหน็บอยู่ทางซ้าย มือซ้ายทาบกระบี่ กระบี่ชี้ลง 45 องศา
- ช. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ซ. วางเท้าขวาลงก้าวเท้าซ้ายไป 1 ก้าว พร้อมกับวาดกระบี่ไปอยู่ทางขวาเหมือนจังหวะที่ 1 มือซ้ายจับเข้าอก

ไม้รำที่ 4 ตั้งศอก ทิศทางการเดิน เดินเฉียงสลับพื้นปลา เริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายเฉียงทางขวา 1 ก้าว พร้อมกับยกกระบี่ขึ้นทัดหู ไล่ตัวไปข้างหน้า
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. ตั้งศอกซ้ายบนเขาทRAY ปลายนิ้วแตะกระบี่
- ง. หมุนตัวไปทางซ้าย 1 มุมฉาก วางเท้าซ้ายลง

- จ. ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว โล้ตัวไปข้างหน้า
- ฉ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ช. มือซ้ายรำข้างระดับไหล่
- ซ. หมุนตัวไปทางขวา 1 มุมฉากวางเท้าขวาลง กระบี่ทัดหู ก้าวเท้าซ้ายไปอีก 1 ก้าว มือซ้ายจับเข้าอก ทำเหมือนจังหวะที่ 1 ต่อไป

ไม้รำที่ 5 จ้วงหน้าจ้วงหลัง ทิศทางการเดิน ตรงไปข้างหน้าเริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายเดินตรงไปข้างหน้า พร้อมควงกระบี่ไปข้างหน้า 2 รอบยกขึ้นทัดหู
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้นเข้าตั้งฉาก
- ค. จ้วงกระบี่ลงทางซ้ายวางเท้าซ้ายลง
- ง. ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า 1 ก้าว กระบี่อยู่ข้างหน้า ฝ่ามือหันเข้าหาตัว
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฉ. มือซ้ายรำข้างระดับไหล่
- ช. วางเท้าขวาลงหมุนตัวกลับหลังหันไปทางซ้าย ยกกระบี่ขึ้นทัดหู มือซ้ายจับเข้าอก
- ซ. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ฅ. จ้วงกระบี่ลงทางซ้าย ถอยเท้าซ้ายไปวางข้างหลัง 1 ก้าว
- ญ. พลิกข้อมือหันฝ่ามือเข้าหาตัวกระบี่เฉียง 45 องศา โล้ตัวไปข้างหน้า
- ฎ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฏ. มือซ้ายรำข้างระดับไหล่
- ฐ. หมุนตัวกลับหลังหันทางซ้าย วางเท้าขวาลงกระบี่ขึ้นทัดหู เริ่มทำเหมือนจังหวะที่ 1 ต่อไป

ไม้รำที่ 6 ควงป้อนหน้า ทิศทางการเดินตรงไปข้างหน้าเริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ควงกระบี่ไปข้างหน้า 2 รอบ พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายตรงไปข้างหน้า 1 ก้าว กระบี่ป้อนอยู่ข้างหน้าเหยียดแขนซ้ายไปรับได้กระบี่
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. ควงเท้าซ้ายลงยกกระบี่ขึ้นเหนือศีรษะ ปิดตัวกลับหลังหันขวา ควงกระบี่ 2 รอบมือ ซ้ายจับเข้าอก
- ง. เหยียดแขนซ้ายไปรับกระบี่
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฉ. หมุนตัวกลับหลังหันทางขวา ควงกระบี่ 2 รอบ วางเท้าขวาลง
- ช. ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว กระบี่ป้อนอยู่ข้างหน้าทำเหมือนจังหวะที่ 1 ต่อไป

ไม้รำที่ 7 ท่ายักษ์ ทิศทางการเดินตรงไปข้างหน้าเริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายตรงไปข้างหน้า กระบี่ตั้งตรง มือขวาแตะขาซ้าย
- ข. สะบัดหน้ามองไปทางซ้าย มองไปทางขวา
- ค. ยกกระบี่ฟันเฉียงลงขวา
- ง. ยกกระบี่ฟันเฉียงลงซ้าย
- จ. กลับอยู่ในท่าจิ้งหะที่ 1
- ฉ. ยกเท้าขวาหมุนตัวกลับหลังหันขวา วางเท้าขวาลง
- ช. ยกเท้าซ้ายก้าวเดินหน้าไป 1 ก้าว
- ซ. สะบัดหน้ามองซ้าย มองขวา แล้วฟันเฉียงเหมือนจิ้งหะที่ 2-3 ต่อไป

ไม้รำที่ 8 สอยดาว ทิศทางการเดินตรงไปข้างหน้า เริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายตรงไปข้างหน้า พร้อมปล่อยปลายกระบี่ลง จับหงายมืออยู่ข้างหน้า มือซ้ายคว้า ฝ่ามือแตะกระบี่
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. ยกปลายกระบี่ขึ้น หงายมือ วางเท้าซ้ายลง
- ง. ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า 1 ก้าว ลดกระบี่ป้อนหน้าขาขวา กระบี่เฉียงขึ้น 45 องศา
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฉ. มือซ้ายร่าหน้าระดับคิ้ว
- ช. วางเท้าขวาลงพลิกกระบี่ลงอยู่ข้างหน้า ฝ่ามือซ้ายคว้าแตะกระบี่
- ซ. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ฅ. ยกปลายกระบี่ขึ้น หงายฝ่ามือ หมุนตัวกลับหลังหันทางซ้าย
- ญ. พลิกข้อมือกลับ วางเท้าซ้ายลง ปลายกระบี่เฉียงขึ้น 45 องศา ลดลงอยู่หน้าขาขวา
- ฎ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฏ. มือซ้ายร่าหน้าระดับคิ้ว
- ฐ. วางเท้าขวาลง พลิกข้อมือ ปล่อยปลายกระบี่ลง มือขวาหงาย มือซ้ายคว้าแตะกระบี่เหมือนกับจิ้งหะที่ 1

ไม้รำที่ 9 ควงแตะ ทิศทางการเดินตรงไปข้างหน้าเริ่มจากท่าคุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า วางเท้าซ้ายลงพร้อมกับท่าขวาหัน ควงกระบี่ 2 รอบ มือขวาจับกระบี่คว้า มือซ้ายง่ายขึ้นรับรองกระบี่ข้างหน้า
- ข. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น

- ค. หมุนตัวกลับหลังหันทางขวา พร้อมควงกระบี่ 2 รอบ
- ง. วางเท้าขวา ลง กระบี่อยู่ข้างหน้า
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวา
- ฉ. วางเท้าขวา ลง ควงกระบี่ 2 รอบ
- ช. ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า กระบี่อยู่ข้างหน้า เหมือนจังหวะที่ 1

ไม้รำที่ 10 หนุมานแหวกฟองน้ำ ทิศทางเดินตรงไปข้างหน้า กลับหลังหันขวาหัน เริ่มจากท่ากุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว พร้อมกับควงกระบี่ 2 รอบ แล้วรุดปลายกระบี่เฉียงลง 45 องศาเหยียดแขนซ้าย หันหลังมือขนานกระบี่
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. วางเท้าซ้ายลง ยกแขนแหวกขึ้น แล้วแหวกออกกางแขนตั้ง มือซ้ายคว่ำ
- ง. กลับหลังหันทางขวา เหวี่ยงแขนทั้งสองไปข้างหน้า นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หนีบกระบี่เหนือโครงศอกซ้ายแตะหน้าผากตามองลอดข้อศอกซ้าย
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฉ. หมุนตัวทางขวา 1 มุมฉาก
- ช. วางเท้าขวา ลง
- ซ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวา
- ฅ. หมุนตัวไปทางขวา 1 มุมฉาก วางเท้าขวา ควงกระบี่ ก้าวเท้าซ้ายเหมือนจังหวะที่ 1

ไม้รำที่ 11 ลดล่อ ทิศทางเดินตรงเริ่มจากท่ากุมรำ

- ก. ยกแขนซ้ายขึ้นเหนือคิ้ว เมื่อกำขึ้นระดับหน้าผาก ตามองปลายกระบี่
- ข. ชยับก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า 1 ก้าว
- ค. ใช้เท้าซ้ายเป็นหลัก หมุนตัวกลับหลังหันทางขวา วางเท้าขวา ลงเหนือเท้าซ้าย ยกกระบี่อยู่ระดับหน้าผาก มือซ้ายกำเข้าอก
- ง. ชยับเท้าซ้ายถอยหลัง 1 ก้าว
- จ. ใช้เท้าซ้ายเป็นหลัก หมุนตัวกลับหลังหันทางซ้าย ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว ลดกระบี่ลง มือซ้ายยกขึ้นเหมือนจังหวะที่ 1

ไม้รำที่ 12 เชิญเทียน ทิศทางการเดินสลับฟันปลาเริ่มจากท่ากุมรำ

- ก. ก้าวเท้าซ้ายไปทางขวากิ่งหันขวา ตั้งกระบี่ขึ้นเอามือซ้ายไปรองด้ามกระบี่
- ข. ลากเท้าขวาชิดเท้าซ้าย ยกเท้าซ้ายขึ้น
- ค. หมุนตัวกลับไปทางซ้าย 1 มุมฉาก วางเท้าซ้ายลง

- ง. ก้าวเท้าขวาไป 1 ก้าว มือซ้ายเปลี่ยนเป็นร่ายอยู่หน้ากระบี่
- จ. ลากเท้าซ้ายชิดเท้าขวา ยกเท้าขวาขึ้น
- ฉ. หมุนตัวไปทางขวา 1 หมุนฉาก วางเท้าขวาลง ก้าวเท้าซ้ายเหมือนจังหวะที่ 1

การตีท่าพลิกแพลง เป็นการตีที่ไม่มีในแบบแผนเหมือนกับแม่ใหม่ซึ่งมีขั้นตอนการตีที่เป็นมาตรฐาน การหัดตีท่าพลิกแพลงต่อจากการตีแม่ไม้ เป็นการดัดแปลงและผสมผสานท่าต่างๆ ซึ่งต้องสัมพันธ์กันทั้งฝ่ายตีรุกและฝ่ายตีรับ ซึ่งเมื่อมาใช้ในการเล่นการประลองหรือการแสดงนั้น จะทำให้การต่อสู้ที่มีความน่าสนใจและเร้าใจมากยิ่งขึ้น

นอกจากท่าทางการรำที่เป็นทักษะปฏิบัติแล้ว กีฬากระบี่กระบองยังมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเล่น หรือการแสดงและการประลอง มีรายละเอียดดังนี้

1. สนามกระบี่กระบอง เป็นพื้นที่ไม่จำกัดขอบเขตบริเวณ สามารถเล่นในที่แจ้งหรือที่ร่มก็ได้ แต่ควรมีบริเวณพื้นที่กว้างขวางพอสมควร และไม่มีสิ่งกีดขวางรบกวน เนื่องด้วยการเล่นกระบี่กระบองมีทั้งการรุกและการรับ หากใช้บริเวณที่คับแคบจะทำให้การเล่นทำได้ไม่เต็มที่ รวมถึงอาจเป็นอันตรายต่อสิ่งที่อยู่ใกล้เคียงทั้งต่อตัวผู้เล่นและผู้ชมบริเวณโดยรอบ

2. เครื่องกระบี่กระบอง เป็นลักษณะของอุปกรณ์หรือเครื่องกระบี่กระบองที่ได้จำลองหรือดัดแปลงประยุกต์มาจากเครื่องอาวุธของไทยในสมัยโบราณ ซึ่งเป็นอาวุธที่ใช้ในระยะประชิดตัวหรือขึ้นตะลุมบอน ประกอบด้วย กระบี่ มีดดาบ กันหยัน หอก ง้าว ทวน แหลน ตะบอง ไม้พลอง หรือมีด เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเครื่องป้องกันอาวุธจากผู้ต่อสู้ เช่น ดั้ง เขน โล่ เป็นต้น โดยผู้เล่นกระบี่กระบองมักเรียกอุปกรณ์ต่างๆ ว่า “เครื่องมือ” ซึ่งใช้ในการเรียนกระบี่กระบองและสามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ

- 2.1 เครื่องไม้รำ ได้แก่ เครื่องกระบี่ที่จำลองมาจากอาวุธจริง แต่มุ่งเน้นทางด้านสวยงามมีลวดลายตกแต่งวิจิตร บอบบางไม่แข็งแรง ใช้สำหรับการแสดงซึ่งมีการระวังไม่ให้เครื่องมือกระทบกัน แต่ในบางครั้งอาจมีการใช้อาวุธจริงในการแสดงแทน

- 2.2 เครื่องไม้ตี เป็นเครื่องกระบี่ที่จำลองมาจากอาวุธจริง มีเอาไว้สำหรับการตี จึงมีคุณลักษณะเป็นไม้ที่เหนียว แข็งแรง เบาและทนทาน

2. การจัดการเรียนรู้วิชากระบี่กระบอง

กระบี่กระบอง ถือเป็นการเล่นหรือเป็นกีฬาไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เริ่มต้นจากการเป็นศิลปะป้องกันตัวแบบใช้อาวุธที่นิยมฝึกหัดเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในศึกสงครามสู้รบ จนต่อมามีการปรับการเรียนกระบี่กระบองให้เป็นการแสดงเพื่อนันทนาการและเพื่อสืบสานประเพณีศิลปวัฒนธรรมไทย รวมถึง

มีการกำหนดกระบี่กระบองให้เป็นรายวิชาหนึ่งในการเรียนกลุ่มกีฬาไทยในวิชาพลศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดการเรียนการสอนกระบี่กระบองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ใช้กีฬากระบี่กระบองเพื่อพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว และเรียนรู้กีฬากระบี่กระบองเพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยโบราณ ดังจะเห็นได้จากมีรายวิชากระบี่กระบองในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่จะพบว่าในปัจจุบัน มีการเปิดการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลดน้อยลง ด้วยปัจจัยเรื่องของกระแสนิยมและความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองที่ลดน้อยลง ประกอบกับทางเลือกในการจัดกิจกรรมวิชาพลศึกษาที่นี้เพิ่มมากขึ้นทั้งที่เป็นกีฬาสากลประเภททีมหรือประเภทเดี่ยว จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กีฬากระบี่กระบองในยุคปัจจุบันไม่ได้รับการยอมรับและมีการเผยแพร่ลดน้อยลง

สำหรับการเรียนวิชากระบี่กระบองในวิชาพลศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรสาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล โดยที่กีฬากระบี่กระบองนั้นอยู่ในกลุ่มของกีฬาไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในไม่กี่ชนิดกีฬาไทยที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น กีฬาตะกร้อ กีฬามวยไทย หรือการละเล่นไทย เป็นต้น ทั้งนี้ในการเรียนวิชากระบี่กระบองนั้น ในสาระที่ 3 มาตรฐานที่ พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา มีตัวชี้วัดที่เป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญคือ ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายอยู่กับที่ เคลื่อนที่ และประกอบอุปกรณ์ โดยสามารถวิเคราะห์ได้ว่ากีฬากระบี่กระบองมีรูปแบบของการเคลื่อนไหวร่างกายทั้ง 3 ประเภท โดยลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกายแบบอยู่กับที่นั้น เป็นรูปแบบของการทรงตัวในท่าทางต่าง ๆ ขณะที่รูปแบบของการเคลื่อนไหวร่างกายแบบเคลื่อนที่ กีฬากระบี่กระบองจำเป็นจะต้องมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนทิศทาง แม้ว่าจะไม่ไกลหรือรวดเร็วมากนัก แต่จะมีทิศทางของการเคลื่อนไหวในรูปแบบเฉพาะทั้งการเดินสลับกับการยืนหรือการนั่ง ส่วนรูปแบบการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบอุปกรณ์นั้น กีฬากระบี่กระบองถือเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ไม้ด้ามยาวซึ่งหมายถึงตัวกระบี่หรือกระบองที่ใช้ โดยผู้เรียนต้องใช้กระบี่หรือกระบองควบคุมไปกับท่ารำหรือท่าทางการเคลื่อนไหวรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งต้องควบคุมทั้งร่างกายและทิศทางของไม้ให้สมดุลต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติตามรูปแบบที่ถูกต้องของท่ารำ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการเรียนวิชากระบี่กระบองนั้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สำหรับกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชากระบี่กระบอง ของชั้นเรียนที่เป็นสนามศึกษาในงานวิจัยนี้ ใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ประกอบไปด้วยขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน (ประมาณ 5 ถึง 10 นาที) โดยครูผู้สอนประจำวิชาทำการรวมแถวเช็คชื่อและตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนยืน

กระจายแฉกเป็นแบบแฉกตอนและขยายแฉกหน้ากระดาน ยื่นเว้นระยะห่างจากกันประมาณสองช่วงแขนแล้ว เริ่มต้นด้วยการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ ชั้นที่ 2 ชั้นอธิบายสาธิต (ประมาณ 5-10 นาที) ในชั้นนี้ครูจะทำการสาธิต ทำรำกระบี่กระบอง โดยจะยื่นอธิบายและสาธิตถ้าสิ่งต่างให้ดูอยู่หน้าชั้นเรียนไปพร้อมกับให้นักเรียนปฏิบัติ ตาม โดยครูผู้สอนจะมีการลำดับท่าทาง (คิวการสอน) ผ่านการนับ ลำดับ (1-2-3-4...) ชั้นที่ 3 ชั้นฝึกปฏิบัติ (ประมาณ 10 นาที) โดยในชั้นตอนนี้ นักเรียนจะยังยืนอยู่ในรูปแบบแฉกแบบเดิมต่อจากชั้นอธิบายสาธิต จากนั้นครูจะทำการบอกชื่อท่าและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามลำดับคิวของท่าทางไปที่ละคิว โดยระหว่างที่ผู้เรียน กำลังฝึกปฏิบัตินั้น ครูผู้สอนจะทำการเดินตรวจสอบความถูกต้องไปยังจุดต่าง ๆ ของชั้นเรียน โดยเดินเข้าไป แก้ไขถ้าให้กับผู้เรียนที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง ชั้นที่ 4 ชั้นนำไปใช้ (ประมาณ 10-15 นาที) ผู้เรียนจะได้จับกลุ่มหรือ จับคู่กันเรียนรู้ท่ารำ โดยครูผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกสถานที่บริเวณใกล้เคียงตามอธยาศัยในการจับคู่หรือจับกลุ่ม ฝึกฝนท่ารำกันเอง โดยครูผู้สอนจะเดินไปมาและมองสังเกตผู้เรียนที่อยู่ระหว่างการฝึก บางครั้งจะทำการพูด เสียงดังเพื่อให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ของห้องแก้ไขท่ารำที่ยังผิดพลาด แต่หากเป็นกลุ่มเล็กหรือเป็นผู้เรียนบางคนที่ยัง ผิดพลาด ครูผู้สอนจะเดินไปให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ในบางชั่วโมง ครูผู้สอนจะมีการนัดผู้เรียน มาทำการทดสอบท่ารำเป็นรายกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะทำการลำในท่าเดียวกันและมีการประเมินโดยครูผู้สอน เพื่อให้คะแนน โดยพบว่าในบางครั้งผู้เรียนบางกลุ่มยังทำท่าไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ครูผู้สอนจะยังไม่ให้ คะแนนโดยตรงแต่จะให้ผู้เรียนกลับไปแก้ไขและนัดเวลามาทดสอบใหม่อีกครั้ง ชั้นที่ 5 ชั้นสรุปผล (ประมาณ 3-5 นาที) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของชั่วโมงเรียน โดยครูผู้สอนจะเรียกนักเรียนรวมแฉกโดยการนั่ง จากนั้นทำการ สรุปผลการเรียนรู้หรืออธิบายข้อผิดพลาดต่าง ๆ ของผู้เรียนส่วนใหญ่ของห้อง รวมถึงมีการนัดเวลาในการสอบ นอกชั่วโมงหรือนัดเวลาเรียนในครั้งต่อไป เมื่อมีการพูดคุยจบแล้วจึงปล่อยผู้เรียนกลับเข้าชั้นเรียน

การวัดและประเมินผลวิชากระบี่กระบอง ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมการประเมินผลโดยให้ผู้เรียน แสดงค่ารำกระบี่กระบองทั้งเป็นแบบเดี่ยวหรือแบบเป็นคู่และแบบเป็นกลุ่ม โดยให้สัดส่วนและน้ำหนักของ คะแนนที่แตกต่างกัน เช่น การแสดงค่านำแบบเดี่ยวจะได้คะแนนสูงกว่าการแสดงท่ารำแบบเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยวิธีการให้คะแนน ครูผู้สอนจะใช้วิธีการ สังเกตท่ารำกระบี่กระบอง โดยให้คะแนนด้านความถูกต้อง ด้านความสวยงาม ด้านความต่อเนื่อง และยังเปิด โอกาสให้ผู้เรียนสามารถที่จะแก้ไขผลคะแนนโดยการแสดงท่ารำได้ใหม่ และกำหนดเวลาให้สามารถทำการ ทดสอบและประเมินผลได้ตลอดทั้งปีการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน หรือเป็นไปตามนัดหมายที่ ครูเป็นผู้กำหนดเวลา (หากผู้เรียนคนใดพร้อมสามารถที่จะประเมินผลได้ก่อน) เช่นในช่วงกลางภาคเรียนและ ช่วงปลายภาคเรียน

3. ประสบการณ์ในการเรียนพลศึกษาและกีฬา

ประสบการณ์ในการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา ถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่มีความสำคัญที่มีนักวิจัยและนักวิชาการทางพลศึกษาและกีฬาให้ความสนใจและทำการศึกษาวิจัย เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ไว้สำหรับการพัฒนาวิชาชีพพลศึกษา โดยสามารถแบ่งออกได้เป็นประเด็นสำคัญคือ ประสบการณ์ที่ดีที่รับจากการเรียน และประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ได้จากการเรียน โดยผู้วิจัยขอเสนอในแต่ละประเด็นและมีหัวข้อย่อยในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ประสบการณ์ที่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนพลศึกษาและกีฬา

ในการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่จะได้รับประสบการณ์ใหม่และถือเป็นประสบการณ์ที่ดีจากการเรียน โดยผู้วิจัยขอสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

3.1.1 ได้เรียนรู้กิจกรรมใหม่ โดยในประเด็นนี้มีการศึกษาพบว่า สำหรับผู้เรียนส่วนใหญ่การได้เรียนวิชาพลศึกษาและกีฬาถือเป็นประสบการณ์ที่ดีในการได้เรียนรู้กิจกรรมใหม่ ๆ ที่ไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน เช่น ได้เล่นกีฬาใหม่ ได้ออกกำลังกายหรือได้เล่นกิจกรรมใหม่ ๆ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ดีและสามารถที่จะต่อยอดนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้เป็นกิจกรรมสำหรับการออกกำลังกายหรือเป็นนันทนาการเพื่อสุขภาพต่อไปในอนาคต จึงถือว่าการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และการนำเอากิจกรรมทางกายรูปแบบต่างๆไปใช้ประโยชน์ทางสุขภาพและทางนันทนาการเพื่อสังคมได้ดี ตัวอย่างการศึกษาของประสิทธิ์ ปีปทุม (2557) ที่ได้ทำการศึกษาในชั้นเรียนพิลาทิส โดยพบว่า การเรียนพิลาทิสของผู้เรียนระดับปริญญาตรีนั้น ถือเป็นประสบการณ์ที่ดีที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในกิจกรรมใหม่ เช่นเดียวกับการศึกษาของเกษมสันต์พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี (2565) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความเห็นเกี่ยวกับการเรียนวิชาวินด์เซิร์ฟ ว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีที่มีโอกาสได้เรียนกีฬาชนิดใหม่ที่ไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน ในขณะที่การศึกษาของฐานทัพสุดลาวดี, พศวีร์ เนริกุล, ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี และกฤษฎา สุร่าไพ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนกระบี่กระบองตามประสบการณ์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีข้อสรุปที่สอดคล้องกันคือ การได้เรียนวิชากระบี่กระบองถือเป็นประสบการณ์ที่ดีของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นครั้งแรกของการเรียนกระบี่กระบอง

3.1.2 ทักษะการเคลื่อนไหวหรือทักษะกีฬาดีขึ้น ซึ่งประสบการณ์ที่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬาในประเด็นนี้ ถือเป็นบริบทสำคัญที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาและกีฬา โดยเฉพาะวิชาพลศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา และยังคงต่อเนื่องไปยังระดับอุดมศึกษาหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคลทั่วไปในวัยผู้ใหญ่ ด้วยวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น จุดมุ่งหมายสำคัญคือให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ทางด้าน การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานที่

ถูกต้อง อันประกอบไปด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายประเภทอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวร่างกายประเภทเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวร่างกายประเภทใช้อุปกรณ์ ซึ่งถือเป็นรูปแบบการเคลื่อนไหวที่สำคัญอันจะนำไปสู่การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีความยากและซับซ้อนมากขึ้น เช่นการเคลื่อนไหวร่างกายแบบผสมผสาน หรือการเคลื่อนไหวร่างกายแบบผลัดและร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ด้วยบริบทของการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา จะใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวผ่านเกม นันทนาการ หรือกีฬาประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีโอกาสที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องและเป็นธรรมชาติมากขึ้นเมื่อได้ทำกิจกรรมหรือปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยในประเด็นนี้มีตัวอย่างการศึกษาของระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ปนัดดา จูเกอส์ และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่ศึกษาพบว่า ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้เรียนวิชาโปโลน้ำ เมื่อมีการลงนามและเรียนทักษะกีฬาโปโลน้ำอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้ทักษะการว่ายน้ำของผู้เรียนดีขึ้นด้วย ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่ดีที่เกิดขึ้นจากการเรียนวิชาโปโลน้ำ

3.1.3 ผ่อนคลายจากความเครียด อีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น คือการที่ผู้เรียนได้คลายความเครียดอันเกิดจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่มีแรงกดดันจากปัจจัยด้านต่าง ๆ การได้เรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา ซึ่งมีลักษณะการเรียนที่ได้เคลื่อนไหวตามจินตนาการหรือมีอิสระในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ประกอบกับความสนุกสนานของรูปแบบกิจกรรมและการได้เข้าสังคมของชั้นเรียนร่วมกับเพื่อนย่อมส่งผลทำให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ มีความสุข สนุกสนานไปกับกิจกรรม ซึ่งถือเป็นรายวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปลดปล่อยอารมณ์ หรือความตึงเครียดที่เกิดจากการเรียนวิชาที่เน้นวิชาการต่าง ๆ โดยในประเด็นนี้มีงานวิจัยของระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ปนัดดา จูเกอส์ และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาการเรียนวิชาโปโลน้ำในกลุ่มผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยพบข้อสรุปที่ว่า การได้ลงทะเบียนเรียนวิชาโปโลน้ำช่วยให้ผู้เรียนผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

3.2 ประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนพลศึกษาและกีฬา

สำหรับประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปและนำเสนอแยกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

3.2.1 ผู้เรียนได้รับบาดเจ็บจากการเรียน โดยในประเด็นนี้ถือเป็นประสบการณ์ไม่ดีที่สำคัญที่มักเกิดขึ้นในการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา อาจจะใช้บริบทของการเล่นกีฬาหรือกิจกรรมพลศึกษารูปแบบต่าง ๆ มักจะมีการเคลื่อนที่เคลื่อนไหวและมีโอกาสเกิดการปะทะกันได้ง่าย โดยเฉพาะในกีฬาที่มีการปะทะโดยตรง เช่น กีฬาบาสเกตบอล กีฬาฟุตบอล เป็นต้น หรือแม้กระทั่งกีฬาที่ไม่มีการปะทะกันโดยตรง เช่น กีฬาแบดมินตัน กีฬาเทเบิลเทนนิส หรือกีฬาวอลเลย์บอล เป็นต้น ก็มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นในระหว่างการทำ

กิจกรรมหรือการเล่นได้ เช่น ข้อเท้าพลิก หรือการวิ่งหกล้ม ซึ่งการบาดเจ็บในลักษณะต่าง ๆ และในระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันนั้น ย่อมส่งผลทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ต่อเนื่องและไม่สัมฤทธิ์ผล และรวมถึงสร้างประสบการณ์ที่ไม่ดีให้กับผู้เรียนที่ได้รับบาดเจ็บ ตัวอย่างเช่นงานศึกษาวิจัยของ เกษมสันต์ พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี (2565) ที่ศึกษาพบว่า ผู้เรียนถูกเปลือกหอยบาดเท้า (เนื่องจากเรียนในทะเล) ถูกชนหรือถูกกระแทกจากอุปกรณ์การเรียน (ตัวเรือหรือใบเรือ) หรือการสำลักน้ำ ถือเป็นประสบการณ์ไม่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนวิชาวินด์เซิร์ฟ หรือตัวอย่างในงานศึกษาของระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี, ปณิตดา จูภาส และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่พบว่า ในการเรียนวิชาโปโลน้ำของนักเรียนมัธยมปลาย ผู้เรียนได้รับบาดเจ็บจากการเรียน เช่น เกิดบาดแผลจากการถูกระเบียงสรวายน้ำบาด หรือโดนเล็บเพื่อนช่วยในขณะเล่นหรือแข่งขันโปโลน้ำ เป็นต้น ส่วนการศึกษาของฐานทัพ สุตลาวดี, พศวีร์ เนริกุล, ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี และกฤษฎดา สุร่าไพ (2567) ก็พบว่า ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาได้รับบาดเจ็บบริเวณหัวเข่าจากการนั่งในการร่าทำนั่งคุกเข่า เป็นต้น ซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนกระบี่กระบอง

4. ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการเรียนพลศึกษาและกีฬา

4.1 ปัจจัยเกี่ยวข้องที่สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา

สำหรับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปประเด็นจากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอแยกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

4.1.1 กิจกรรมการเรียนมีความสนุกสนาน โดยในประเด็นนี้ถือเป็นหลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญและตรงกับความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ โดยความสนุกนั้นจะมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน และให้ความสนใจกับกิจกรรมการเรียน โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยเด็ก จะให้ความสนใจและมีความอยากเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬามาจากความสนุกสนานจากการเรียนเป็นหลัก ในขณะที่ในกลุ่มของวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ ความสนุกสนานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้นและนานขึ้น ยกตัวอย่างการศึกษาของระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี, ปณิตดา จูภาส และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่ได้ศึกษาในกรณีของวิชาโปโลน้ำ โดยพบว่าผู้เรียนให้ความสนใจและมีความชื่นชอบในการเรียนโปโลน้ำ ประกอบกับกิจกรรมการเรียนที่มีความสนุกสนาน ส่งผลทำให้การเรียนเป็นไปด้วยบรรยากาศที่ดี และส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ประกอบกับการศึกษาของระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2562) ซึ่งพบว่า ความสนุกสนานในการเรียนพลศึกษาและกีฬาจะเพิ่มมากขึ้น มาจากปัจจัยสำคัญประกอบด้วย การมีกลุ่มเพื่อนร่วม

ชั้นเรียนที่ดี มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและแปลกใหม่ การได้เล่นหรือแข่งขันเป็นทีม มีการฝึกทักษะก่อนการแข่งขัน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อรายวิชา และการมีผู้สอนที่เป็นกันเองและสอนดี

4.1.2 มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม โดยมีการศึกษาพบว่า รูปแบบและวิธีการวัดประเมินผลการเรียนในวิชาพลศึกษาและกีฬา ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วครูพลศึกษามักจะใช้วิธีการสอบแยกทักษะ คือเมื่อสอนทักษะได้แล้วจะให้ผู้เรียนสอบทักษะนั้นทีละคนหรือทีละกลุ่ม แต่ในการศึกษาของสาส์ สุภาภรณ์ (2556) พบว่าในการเรียนเทนนิสแบบแทคติคอล (เรียนรู้กลยุทธ์การเล่น) ครูผู้สอนจะทำการประเมินทักษะในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นเกม ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะชอบวิธีการวัดและประเมินผลลักษณะแบบนี้ เนื่องจากใช้เวลาสั้น (ไม่ต้องสอบแยกทักษะทีละคน) และสามารถประเมินทักษะต่าง ๆ ได้หลายครั้งในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นอยู่ในเกม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนภาพรรณ ปิ่นทองและนัยนา บุพพวงษ์ (2565) ที่ได้ทำการศึกษากิจการการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของครูในศตวรรษที่ 21 โดยพบสมรรถนะที่สำคัญคือเรื่องของการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จำเป็นที่ครูจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำการทดสอบหรือประเมินผลซ้ำเมื่อผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ โดยมีเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการที่ดีขึ้นสามารถรู้จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงพัฒนาในการเรียนวิชาพลศึกษา

4.1.3 ตัวครูผู้สอนและวิธีการสอน โดยในประเด็นนี้ มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวครูผู้สอนและวิธีการสอน กล่าวคือ ครูผู้สอนมีการเลือกสื่อหรือวิธีการสอนที่หลากหลาย มีการสอนจากง่ายไปหายาก และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนจนสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดและเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสุข ความสนุก และความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบกับตัวครูผู้สอนต้องมีความเป็นกันเอง เอาใจใส่ตัวผู้เรียน มุ่งผลสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความไวใจและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างตั้งใจ โดยในประเด็นนี้มีตัวอย่างงานศึกษาของสาส์ สุภาภรณ์ (2554) ที่ได้ทำการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนที่มีการเรียงลำดับขั้นตอนการสอนจากง่ายไปหายาก จัดกิจกรรมสนุกสนานและมีรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลายแปลกใหม่ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกสนานไปกับการเรียนจนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น

4.2 ปัจจัยเกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา

การศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น โดยเฉพาะในการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่ามีอยู่หลายประการ โดยผู้วิจัยขอสรุปและนำเสนอเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

4.2.1 การเลือกผู้เล่นที่ไม่เหมาะสม โดยปัญหาอุปสรรคประเด็นนี้ มักเจอในชนิดกีฬาหรือกิจกรรมที่มีการฝึกหรือเล่นเป็นคู่ ซึ่งมีทั้งแบบที่ผู้เรียนเลือกคู่กันเองหรือครูเป็นผู้จับคู่เล่นให้ โดยจะพบว่าการเลือกคู่เล่นหรือคู่แข่งขันที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม กล่าวคือ มีระดับความเก่งที่ใกล้เคียงกัน จะช่วยให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและสนุกสนานไปกับการเรียน แต่ในขณะเดียวกัน หากได้เล่นที่ไม่เหมาะสมหรือมีความสามารถที่แตกต่างกันจนเกินไป จนทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขาดความท้าทายในการเล่นหรือการฝึก คืออยากมากจนเกินไปหรือง่ายจนเกินไป จะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่อยากเรียน ดังตัวอย่างงานศึกษาของสาลี สุภาภรณ์ (2556) ที่พบว่า การเรียนกีฬาเทนนิสกับผู้เล่นที่ไม่เหมาะสม มีส่วนที่สร้างผลกระทบให้การเรียนรู้ของผู้เรียน

4.2.2 การได้รับข้อมูลย้อนกลับน้อย โดยพบว่าครูส่วนใหญ่มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในลักษณะเป็นกลุ่มใหญ่หรือแบบทั้งห้อง มากกว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีผลต่อการเรียนรู้และการแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตัวอย่างเช่นในการศึกษาของสาลี สุภาภรณ์ (2556) ที่มีข้อสรุปจากการศึกษาในชั้นเรียนวิชาเทนนิส โดยพบว่า ปัญหาอุปสรรคสำคัญประการ หนึ่ง ของการเรียนรู้ของผู้เรียนคือการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากครูผู้สอนค่อนข้างน้อย โดยครูจะใช้วิธีให้คำแนะนำหรือให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นรายชั้นเรียนหรือรายกลุ่มใหญ่มากกว่าแบบรายบุคคล ทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่งไม่สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองได้ ซึ่งในประเด็นนี้อาจมีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่นในชั้นเรียนปัจจุบันจะมีผู้เรียนค่อนข้างเยอะ (เกินกว่า 25 คน) ซึ่งเป็นจำนวนที่เกินกว่าความสามารถของครูผู้สอนในการดูแลหรือให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างทั่วถึง จึงจำเป็นต้องเลือกใช้วิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นแบบชั้นเรียนกลุ่มใหญ่ แทนการให้ข้อมูลย้อนกลับแบบรายบุคคลหรือแบบตัวต่อตัว

4.2.3 ตารางเรียนที่ไม่เหมาะสม โดยมีการศึกษาพบว่า การจัดตารางเรียนในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบและสร้างปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นการศึกษาของสาลี สุภาภรณ์ (2556) ที่ได้ศึกษาการเรียนวิชาเทนนิสด้วยวิธีการสอนแบบแทคติคอลและการสอนแบบตรง พบว่า ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากความร้อนแสงแดด เพราะตารางเรียนอยู่ในช่วงบ่ายหลังรับประทานอาหารกลางวัน จึงจำเป็นต้องย้ายเวลาเรียนจากช่วงบ่ายมาเป็นช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา 06:30 ซึ่งถึงแม้จะต้องเรียนเช้ามาก แต่ดีกว่าการเรียนในช่วงบ่ายที่มีแดดร้อนจัด เช่นเดียวกับการศึกษาของระพีพัฒน์ เตือนพิญศรี, ปนัดดา จูภาล และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่พบว่า การจัดตารางเรียนที่ไม่เหมาะสมในการเรียนวิชาโปโลน้ำ คือตารางเรียนอยู่ในชั่วโมงที่ 2 จากทั้งหมด 4 ชั่วโมงของเวลาเรียนในช่วงเช้าของวัน ทำให้ผู้เรียนต้องรีบเร่งในการเดินทางไปและกลับเพื่อให้ทันกับเวลาเรียนก่อนหน้าและต่อจากการเรียนวิชาโปโลน้ำ ซึ่งส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าทั้งจากการเดินทาง และความเหนื่อยที่เกิดจากการเรียนทางวิชาการหลังจากการเรียนโปโลน้ำ

4.2.4 อุปสรรคการเรียนซ้ำชุดและไม่เพียงพอ ในประเด็นเรื่องของความไม่พร้อมของอุปกรณ์การเรียน ทั้งเรื่องของอุปกรณ์ที่มีความชำรุดทรุดโทรมและจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ถือเป็นอีกหนึ่ง ปัจจัยที่พบเจอได้มากในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและกีฬา เนื่องด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องเช่น

จำนวนของผู้เรียนในแต่ละชั้นเรียนที่มีจำนวนมากขึ้น หรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อหรือซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีอย่างจำกัด ส่งผลทำให้ชั้นเรียนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่จะมีอุปกรณ์การเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม ส่งผลทำให้ผู้เรียนขาดความต่อเนื่องหรือโอกาสในการเรียนรู้ที่เพียงพอ โดยในประเด็นนี้มีตัวอย่างการศึกษาของเกษมสันต์ พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี (2565) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนวินด์เซิร์ฟ ซึ่งพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์การเรียนวินด์เซิร์ฟที่มีราคาค่อนข้างแพง ประกอบกับอุปกรณ์ต่างๆมีอายุการใช้งานมาอย่างยาวนานและมีราคาสูงหากต้องซื้ออุปกรณ์ใหม่ ส่งผลทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์การเรียนที่ค่อนข้างชำรุดทรุดโทรม และจำเป็นต้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนใช้อุปกรณ์การเรียนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการรอคอยและขาดโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.5 สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ประเด็นเรื่องของสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬานั้น มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ด้วย เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น หากมีการจัดตารางเรียนที่ไม่เหมาะสมทำให้ผู้เรียนต้องเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬาในสภาพอากาศร้อนในตอนกลางวันหรือกลางแดดร้อน หรือหากสถานศึกษาขาดงบประมาณในการปรับปรุงหรือซ่อมแซมอาคารเรียนหรือห้องเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬาจนทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่มีเครื่องระบายอากาศ ดังตัวอย่างการศึกษาของอุษาร พันธ์วานิช (2558) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเรียนวิชายิมนาสติกตามการรับรู้ของผู้เรียน โดยพบว่า หนึ่งในปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญของการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา คือเรื่องของสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เช่น เรื่องของสภาพอากาศ หรือเสียงรบกวนจากภายนอก ซึ่งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนี้ มักจะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้า หรือขาดสมาธิในการเรียน ทำให้ประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง

4.2.6 สถานที่เรียนอยู่ไกลและต้องเสียค่าเดินทาง โดยปัญหาอุปสรรคในประเด็นนี้เกิดในบริบทของรายวิชาที่จำเป็นต้องย้ายที่เรียน หรือมีสถานที่เรียนอยู่ไกลจากชั้นเรียนปกติ หรือต้องใช้สนามกีฬาภายนอกของสถานศึกษาเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งสร้างความยากลำบากในการเดินทางหรือการเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างงานศึกษาของเกษมสันต์ พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี (2565) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนวินด์เซิร์ฟ โดยพบว่า ผู้เรียนต้องเดินทางจากมหาวิทยาลัยไปชมรมวินด์เซิร์ฟซึ่งมีระยะทางค่อนข้างไกล ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เนื่องจากเป็นรายวิชาต้องเรียนในทะเลเท่านั้น อีกทั้งยังต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยตรง

4.2.7 สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ในหัวข้อนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำหรือห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ตู้เก็บสัมภาระ (เก็บชุดเก็บ

เสื้อผ้าในระหว่างการเรียน) จุดบริการน้ำดื่ม ระบบรักษาความปลอดภัยพื้นฐาน (กล้องวงจรปิดหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย) ทั้งนี้ด้วยเพราะในบริบทของการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา จำเป็นต้องมีบริการพื้นฐานในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น โดยเฉพาะในบางกรณีหากมีความไม่พร้อมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก อาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมกับตัวผู้เรียน เช่นกรณีศึกษาการเรียนวิชาโปโลน้ำในระดับมัธยมศึกษาของระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ปนัดดา จูภรณ์ และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่พบว่าความไม่พร้อมและไม่เพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องของห้องน้ำและห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า ทำให้เกิดความล่าช้าและการรอกคอย หรือในการศึกษาของเกษมสันต์ พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี (2565) ที่สรุปผลการเรียนวิชาวินด์เซิร์ฟของผู้เรียนระดับปริญญาตรีพบว่า ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่ใช้สำหรับจัดการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น จำนวนห้องน้ำไม่เพียงพอต่อผู้เรียนจำนวนมาก ขาดตู้ให้บริการน้ำดื่มและไม่มีร้านค้าอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทำให้ผู้เรียนต้องแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เช่น เตรียมน้ำดื่มมาเองซึ่งทำให้เป็นภาระเพิ่มมากขึ้น

4.2.8 ร่างกายและจิตใจของผู้เรียนไม่พร้อม โดยในประเด็นความพร้อมทางร่างกายและจิตใจของผู้เรียนนั้น มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา ซึ่งเป็นวิชาที่ไม่ได้นั่งเรียนอยู่กับที่แต่มีบริบทของการเคลื่อนที่เคลื่อนไหวและย้ายตำแหน่งไปมารวมถึงต้องใช้พลังงานของร่างกายในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากตัวผู้เรียนมีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่พร้อมกับการเรียน ย่อมส่งผลกระทบต่อตรงกับการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆของวิชาพลศึกษาและกีฬา ซึ่งในการศึกษาของสาลี สุภาภรณ์ (2554) มีข้อสรุปว่า ผู้เรียนที่มีความพร้อม คือพร้อมทั้งร่างกายที่ไม่เจ็บป่วยหรือเกิดการบาดเจ็บและพร้อมทางด้านจิตใจคือมีความขยันตั้งใจในการเรียนและมีการเตรียมตัวก่อนการเรียน จะมีโอกาสสำเร็จในการเรียนได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกัน การศึกษาของระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ปนัดดา จูภรณ์ และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) มีข้อค้นพบที่ว่า ผู้เรียนที่ไม่พร้อมในการเรียนคือมีการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยหรือเกิดความกลัวและวิตกกังวลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถือเป็นอุปสรรคสำคัญของการเรียนวิชาพลศึกษาและกีฬา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

เอกบุรุษ หนูเล็ก, ศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์, อีรนันท์ ตันพานิชย์ และวินัย พูลศรี (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะไม้รำ 1-2 ในวิชากระบี่กระบองโดยใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะไม้รำ 1-2 ในวิชากระบี่กระบองโดยใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา และ

เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติท่าไม้รำ 1-2 ในวิชากระบี่กระบองก่อนและหลังใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดลิ่งชั้นวิทยา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดลิ่งชั้นวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เรียนวิชาพลศึกษาเรื่อง ทักษะการรำท่าไม้รำในวิชากระบี่กระบองภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวนรวม 20 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนที่ปฏิบัติทักษะไม้รำ 1-2 ในวิชากระบี่กระบองที่ได้คะแนนน้อยในแต่ละห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการวิจัยประกอบด้วย แบบฝึกทักษะไม้รำ 1-2 กระบี่กระบองโดยใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่องและแบบทดสอบทักษะไม้รำในวิชากระบี่กระบอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test ผลการศึกษาพบว่า 1) ทักษะไม้รำที่ 1 ลอยชาย (เดินสลับฟันปลา) ที่ใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่องสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 2) ทักษะไม้รำที่ 2 ควงทัดหู (เดินสลับฟันปลา) ที่ใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่องสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

สายรุ้ง เหมือนดชัยภูมิ, จุฑามาศ บัทรเจริญ และอัจฉรา เสาวเฉลิม (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พลศึกษาในรายวิชากระบี่กระบองที่มีต่อความ สนุกสนาน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนพญาไทจำนวนรวม 7 ห้องเรียนรวมทั้งสิ้น 205 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างรวม 68 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 36 คน ที่ใช้แผนการเรียนรู้วิชากระบี่กระบอง และกลุ่มควบคุมจำนวน 32 คน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิชากระบี่กระบองแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษารายวิชากระบี่กระบอง และแบบวัดความสนุกสนานในการเรียนวิชากระบี่กระบอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ t – test Independent ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังเรียนกลุ่มทดลองนักเรียนที่เรียนรายวิชากระบี่กระบองมีค่าเฉลี่ยความสนุกสนานสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนรายวิชากระบี่กระบองแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลการประเมินความสนุกสนานในการเรียนของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พลศึกษา โดยรวมนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และมีความสนุกสนานในการเรียนรู้วิชากระบี่กระบอง

ภูมิสิทธิ์ สัจจทนายศรม (2561) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตกับการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความรู้และทักษะการรำกระบี่กระบองของนักศึกษาโปรแกรมวิชาพลศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของความรู้ ทักษะการปฏิบัติการรำกระบี่กระบองหลังจากที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต และการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เปรียบเทียบความรู้ทักษะการปฏิบัติการรำกระบี่กระบองหลังจากที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสาธิตเพียงอย่างเดียวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อความสมบูรณ์ของท่ารำกระบี่กระบอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาโปรแกรมวิชาพลศึกษา รวม 26 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากระบี่กระบองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มด้วยวิธีการจับสลาก เป็นกลุ่มที่ใช้การจัดการเรียนรู้

แบบสาธิตจำนวน 13 คน และกลุ่มที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสาธิต 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แบบวัดทักษะการรำกระบี่กระบอง 4) แบบวัดความรู้การรำกระบี่กระบอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และทักษะการรำกระบี่กระบองหลังจากที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสาธิตโดยรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็น 71% ของคะแนนเต็ม โดยที่ด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็น 69% จากคะแนนเต็ม ส่วนด้านทักษะคิดเป็น 72% ของคะแนนเต็ม 2) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และทักษะการรำกระบี่กระบองหลังจากที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็น 71% ของคะแนนเต็มโดยที่ด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็น 68% ของคะแนนเต็มและด้านทักษะคิดเป็น 72% ของคะแนนเต็ม 3) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และทักษะการรำกระบี่กระบองหลังจากใช้การจัดการเรียนรู้แบบสาธิตและการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งด้านความรู้และด้านทักษะ

สุธนะ ดิงศภักดิ์ และบัญชา ชราภิรมย์ (2564) ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำ 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแบบปกติหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากระบี่กระบองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวนรวมทั้งสิ้น 56 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย และจับสลากเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียนรวม 28 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียนรวม 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำ 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะ และด้านสมรรถภาพทางกาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ (t-test) ผลการศึกษาพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองด้านความรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเจตคติ และด้านทักษะของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรฤดี ฮวดเฮง, ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ และวัฒนา สุทธิพันธ์ (2554) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปี

การศึกษา 2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชา ภาวะปีกระบอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 150 คนและนักเรียนหญิง 150 คน รวมทั้งสิ้น 300 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยใช้ t-test ผลการศึกษาพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาภาวะปีกระบองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2552 ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านหลักสูตรและวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน ด้านสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาภาวะปีกระบองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ปีการศึกษา 2552 ด้านจุดมุ่งหมายหลักสูตรและวิธีการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำรณฤทธิ์ จันทราและพิชชาพร อาษา (2566) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะไม้ตี 1-2 ในการสอนพลศึกษารายวิชาภาวะปีกระบองโดยใช้แบบฝึกตาราง 12 ช่องของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะไม้ตี 1-2 ในรายวิชาภาวะปีกระบองโดยใช้แบบ ฝึกตาราง 12 ช่อง และเพื่อเปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะท่าต่อสู้ไม้ตีที่ 1-2 ในรายวิชา ภาวะปีกระบองก่อนและหลังใช้แบบฝึกตาราง 12 ช่อง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา ที่เรียนวิชาภาวะปีกระบองเรื่องทักษะไม้ตี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน นักเรียน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบฝึกทักษะไม้ตี 1-2 ในวิชาภาวะปี กระบองโดยใช้แบบฝึกตาราง 12 ช่อง และแบบทดสอบทักษะไม้ตี 1-2 ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มทดลอง กลุ่มเดียว มีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง สถิติที่ใช้คือหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ ทดสอบค่า t-test แบบ Paired Samples t-test or Dependent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า หลังจากใช้แบบฝึกตาราง 12 ช่องเพื่อส่งเสริมทักษะไม้ตีที่ 1 (ฟันบน ซ้าย-ขวา) มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 7.29 (S.D. 0.918) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนที่ 3.85 (S.D. 0.654) ทักษะไม้ตีที่ 2 (ฟันบน ซ้าย-ขวา ล่าง ซ้าย- ขวา) คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 8.59 (S.D. 0.795) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนที่ 4.65 (S.D. 0.638) จากการ วิเคราะห์พบว่าทักษะไม้ตีที่ 1-2 ในวิชาภาวะปีกระบองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรลักษณ์ วิทยา ที่ใช้แบบฝึกตาราง 12 ช่อง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พิชัยณรงค์ กงแก้ว (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนกีฬาระดับปีกระบอง เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการ สอนกีฬาระดับปีกระบองเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทย กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบ เจาะจง โดยมีเกณฑ์คัดเลือกจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกีฬาระดับปีกระบองและการสอนพลศึกษา จำนวน

10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือร่างแนวทางการจัดการเรียนการสอนกีฬากระบี่กระบองเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการอภิปรายกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนกีฬากระบี่กระบองเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทยมี 10 แนวทางประกอบด้วย 1) การปลูกฝังและขัดเกลาแนวความคิด 2) การฟื้นฟูในกีฬากระบี่กระบอง 3) การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่นในกีฬากระบี่กระบอง 4) การส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอด 5) การประสานความร่วมมือ 6) การจัดการเรียนการสอน 7) กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในกีฬากระบี่กระบอง 8) การส่งเสริมกิจกรรมในกีฬากระบี่กระบอง 9) การเผยแพร่แลกเปลี่ยนในกีฬากระบี่กระบอง และ 10) การพัฒนาและการค้นคว้าวิจัยในกีฬากระบี่กระบอง

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ด้วยกีฬากระบี่กระบอง เป็นศิลปะต่อสู้ป้องกันตัวของประเทศไทยซึ่งยังไม่มีงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในระดับนานาชาติ โดยส่วนใหญ่งานวิจัยเป็นลักษณะของการนำเสนอการต่อสู้ดั้งเดิมหรือการต่อสู้เฉพาะท้องถิ่นประจำชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่นกีฬาเทควันโดของเกาหลีใต้ กีฬาซูโมะของญี่ปุ่น หรือกีฬามวยไทยของประเทศไทย ดังนั้น ในการนำเสนองานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกีฬากระบี่กระบอง ผู้วิจัยขอนำเสนองานวิจัยที่มีบริบทใกล้เคียงกับกีฬากระบี่กระบอง เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับกีฬามวยไทยหรือกีฬาท้องถิ่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แผนการนำเสนองานวิจัยเกี่ยวกับกีฬากระบี่กระบอง โดยตรง ดังนี้

Skowron-Markowska (2022) ได้ทำการศึกษาประสบการณ์ในการเรียนศิลปะการต่อสู้วัดเส้าหลินของประเทศจีน ในมุมมองของผู้เรียนชาวยุโรป ซึ่งศิลปะการต่อสู้ของวัดเส้าหลินเป็นวัฒนธรรมโบราณของประเทศจีน ซึ่งปัจจุบันมีลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยในงานวิจัยต้องการศึกษาความคาดหวังและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปที่มาฝึกศิลปะการต่อสู้วัดเส้าหลิน เพื่อทำการเชื่อมโยงถึงความสอดคล้องของความคาดหวังและประสบการณ์จริงที่ได้รับจากการเรียน รวมถึงศึกษาบทบาทของพระวัดเส้าหลินที่มีส่วนในการเผยแพร่วัฒนธรรมศิลปะการต่อสู้ของจีน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในช่วงปี 2019 ร่วมกับการสัมภาษณ์ชาวยุโรปและชาวไต้หวันที่มาฝึกศิลปะการต่อสู้ที่วัดเส้าหลิน โดยทำการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลอิงทฤษฎีมนุษยวิทยา และพัฒนาเป็นแบบจำลองข้อมูลที่ได้ตัวแปรต่าง ๆ เช่น แรงจูงใจ ระดับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน และประสบการณ์ในศิลปะการต่อสู้ของผู้ที่มาฝึกฝนศิลปะการต่อสู้ที่วัดเส้าหลิน โดยสรุปแล้ว ผู้ที่มาฝึกศิลปะการต่อสู้ที่วัดเส้าหลินนั้น มีเป้าหมายหลักคือต้องการเรียนรู้และฝึกฝนจิตใจในการเรียนศิลปะป้องกันตัวจีน ส่วนประสบการณ์ตรงที่ได้รับนอกเหนือจากการเรียนวิชาศิลปะ

การต่อสู้แล้ว กลุ่มตัวอย่างยังได้ซึมซับวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของประเทศจีน ซึ่งทำให้เข้าใจและความหลงใหลในประเทศจีนมากขึ้น

Krick and Raschka (2012) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางร่างกายของนักมวยไทยและนักศึกษาศาขาริชาพลศึกษา โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือนักกีฬามวย (แบ่งเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ฝึกซ้อมมวยไทยมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และฝึกซ้อมมวยไทยน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และนักศึกษาศาขาริชาพลศึกษา (แบ่งเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ฝึกซ้อมมวยไทยมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และฝึกซ้อมมวยไทยน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือมาตรฐานในการตรวจสอบองค์ประกอบของร่างกาย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ผลการศึกษาพบว่า นักกีฬามวยไทยที่มีประสบการณ์ฝึกซ้อมน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีองค์ประกอบร่างกาย (มีส่วนสูงน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ) ต่างจากนิสิตสาขาริชาพลศึกษาที่มีประสบการณ์ฝึกซ้อมน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม กลุ่มของนักกีฬามวยไทยที่มีประสบการณ์ฝึกซ้อมน้อยกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีขนาดความหนาแน่นของมวลกล้ามเนื้อมากกว่ากลุ่มนักศึกษาศาขาริชาพลศึกษา

Saleepun (2023) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแสดงเต้นรำมวยโบราณของจังหวัดสกลนคร เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการสังเกตภาคสนามรวมถึงการตรวจสอบและวิเคราะห์เอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเต้นรำมวยโบราณจังหวัดสกลนครและใกล้เคียง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือคุณจำลอง นวลมณี ผู้ที่นำท่ามวยต่าง ๆ ของจังหวัดสกลนครมาผสมผสานกันจนเกิดเป็นท่ารำเดี่ยว คือ ไหว้ครูมวย โดยเริ่มแสดงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2470 และในปี พ.ศ. 2528 และมีการพัฒนาเป็นขบวนแห่และรูปแบบการแสดงศิลปะการต่อสู้ ผู้วิจัยสามารถสรุปการเต้นรำมวยโบราณได้ 5 ประการ ได้แก่ (1) เป็นการเต้นรำที่เลียนแบบรูปแบบมวยสากลในอดีต (2) ส่งเสริมภาพลักษณ์ความแข็งแกร่งของผู้ชาย (3) อนุรักษ์ศิลปะแบบดั้งเดิมและวัฒนธรรมของจังหวัดสกลนคร (4) ส่งเสริมสุขภาพผ่านกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ และ (5) เชิดชูรอยสักตามแบบฉบับแบบดั้งเดิมตามความเชื่อเรื่องความคงกระพันและนิทานพื้นบ้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและวิธีการได้มาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและวิธีการได้มาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2 ห้องเรียน (ตามทะเบียนรายชื่อนักเรียนจำนวนห้องเรียนละ 30 คน คณะชายหญิง) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี (มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นละ 2 ห้องเรียน) ที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2567 จำนวนรวม 35 คน (จำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัย ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 17 คน และห้องเรียนที่ 2 จำนวน 18 คน ซึ่งไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนแต่ละห้องตามที่ผู้วิจัยคาดการณ์ไว้ก่อนเริ่มดำเนินการวิจัย) ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้า คือ

- 1) เป็นนักเรียนจาก 2 ห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา 2567
- 2) เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 จากเวลาเรียนทั้งหมดตลอดภาคการศึกษา (รวม 18-20 สัปดาห์ตลอดภาคการศึกษา)
- 3) เป็นนักเรียนที่สมัครใจโดยพิจารณาตัดสินใจร่วมกับผู้ปกครองในการยินยอมเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยโดยการลงลายมือชื่อร่วมในใบยินยอม (Consent Form) ภายใต้เงื่อนไขว่า จะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ว่าจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้ก็ตาม อีกทั้งยังสามารถถอนตัวจากการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ทุกเวลา แม้ว่าจะงานวิจัยจะไม่สิ้นสุด

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญออก คือ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าเรียนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนในรายวิชาน้อยกว่าร้อยละ 80 จากเวลาเรียนทั้งหมดตลอดภาคการศึกษา
- 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความประสงค์ขอถอนตัวหรือไม่สะดวกต่อการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในทุกกรณีและทุกเวลา แม้ว่าจะงานวิจัยจะไม่สิ้นสุดลงก็ตาม และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ กับนักเรียนที่ถอนตัวจากงานวิจัย

การประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยและรับสมัครผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การรับสมัครผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้วิธีประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยนี้ มีขั้นตอนประกอบด้วย

1) หลังจากได้รับอนุญาตจากสถานศึกษาและอาจารย์ประจำวิชา ทีมวิจัยจะเข้าชั้นเรียนวิชากระบี่กระบองเพื่อประชาสัมพันธ์และแจกเอกสารแนะนำพร้อมช่องทางลงทะเบียนแสดงความสนใจผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form) ให้กับนักเรียนที่มีคุณสมบัติ เพื่อเชิญชวนเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัย

2) ให้นักเรียนที่สนใจเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ลงทะเบียนผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form)

3) นัดหมายนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในช่วงเวลาที่นักเรียนสะดวก เพื่อให้ทีมวิจัยเข้าชี้แจงรายละเอียดสำคัญต่างๆ และแจกเอกสารยินยอม (Consent Form) ให้แก่นักเรียนนำกลับไปอ่านและพิจารณาด้วยตนเองร่วมกับผู้ปกครอง ณ ที่พักส่วนตัว

4) นัดหมายนำใบยินยอมกลับมาส่งให้กับทีมผู้ช่วยวิจัยในภายหลัง

การปกป้องสิทธิ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ งานวิจัยนี้ปกป้องสิทธิ์และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการใช้นามสมมุติแทนชื่อจริงในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของการวิจัย และไม่เปิดเผยชื่อสถานศึกษา รวมถึงจะมีการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกครั้งหากต้องมีการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ หรือการบรรยายเหตุการณ์สำคัญ แต่จะไม่มีกรบันทึกภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวใดๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงใช้นามสมมุติแทนชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของการวิจัย คือ MSP1 –MSP15 แทนผู้ให้ข้อมูลเพศชาย และ WSP1-WSP20 แทนผู้ให้ข้อมูลหญิง

การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โครงการศึกษาวิจัยนี้ ผ่านการพิจารณาและรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เลขที่รับรองโครงการวิจัย HU037/2567 ที่ IRB2-051/2567 รับรองวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

สนามศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

สนามศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนี้ ผู้วิจัยทำการคัดเลือกจากสถานศึกษาที่มีการเปิดการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองมาอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยสถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยนี้เป็นสถานศึกษาเพียงไม่กี่แห่งในพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ยังมีการเปิดการเรียนการสอนรายวิชากระบี่กระบองในปัจจุบัน โดยการจัดการเรียนการสอนรายวิชากระบี่กระบองของสถานศึกษาที่เป็นสนามศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล อยู่ภายใต้การเรียนในรายวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ดำเนินการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2567 รวม 20 สัปดาห์ ๆ 1 ชั่วโมง ช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2567

สถานศึกษาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นสถานศึกษาของรัฐ (ปกปิดรายชื่อสถานศึกษาตามมาตรฐานจริยธรรมวิจัยในมนุษย์) ที่เปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีชั้นเรียนชั้นละ 2 ห้อง ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีชั้นเรียนละ 1 ห้อง โดยในทุกๆระดับชั้น เป็นชั้นเรียนแบบคละนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยมีจำนวนผู้เรียนเฉลี่ยชั้นละ

ประมาณ 30-35 คน โดยใช้พื้นที่ว่างภายในอาคารอเนกประสงค์ของสถานศึกษา (เป็นพื้นที่ว่างส่วนหนึ่งของตัวอาคาร) มีลักษณะเป็นพื้นที่ร่มแบบมีหลังคา ไม่เปิดไฟและไม่มีพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ (อาศัยแสงส่องสว่างจากโดยรอบและมีลมพัดจากบริเวณโดยรอบเข้ามาภายในพื้นที่จัดการเรียนการสอน) รวมถึงบริเวณโดยรอบไม่มีชั้นเรียนอื่นๆ ร่วมเรียนในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่

ชั้นเรียนวิชาการระดับกระบองทั้ง 2 ห้องเรียนที่ใช้เป็นสนามศึกษาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีนักเรียนที่มีลักษณะและจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือเป็นชั้นเรียนคละนักเรียนชายหญิงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยชั้นเรียนทั้ง 2 ห้องมีนักเรียนประมาณ 30 คน โดยมีบริบทเฉพาะของนักเรียนทั้ง 2 คือ เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬาที่ได้รับการคัดเลือกจากทั่วประเทศเพื่อเข้ามาเรียนในสถานศึกษาในลักษณะพักร่วมกันในหอพักของทางสถานศึกษา (เป็นโรงเรียนกึ่งนอน) และสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของนักเรียน โดยในแต่ละวันนักเรียนแต่ละคนจะแยกย้ายฝึกซ้อมชนิดกีฬาของตนเองในช่วงเวลาเย็น ยกเว้นวันหยุดเสาร์อาทิตย์

การจัดการเรียนการสอนวิชาการระดับกระบอง รับผิดชอบโดยอาจารย์ผู้สอน ซึ่งสำเร็จการศึกษาทางด้านสาขาวิชาพลศึกษาโดยตรง มีประสบการณ์สอนวิชาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยในแต่ละสัปดาห์อาจารย์ผู้สอนจัดเตรียมอุปกรณ์สำคัญ ประกอบด้วย ไม้กระบองกระบองแจกให้ผู้เรียนคนละ 2 ไม้ กิจกรรมการเรียนการสอนเริ่มต้นจากการตรวจสอบรายชื่อเมื่อนักเรียนมาถึงชั้นเรียน จากนั้นจะเป็นการบรรยายเนื้อหาของการเรียนประจำสัปดาห์ เช่น ทักษะการรำ โดยอาจารย์ผู้สอนจะอธิบาย ไปพร้อมกับการสาธิตท่ารำให้ผู้เรียนดู (ประมาณ 15 นาที) จากนั้นอาจารย์ผู้สอนจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันฝึกซ้อม กลุ่มละประมาณ 3-5 คน ประมาณ 15 นาที) เมื่อฝึกซ้อมเสร็จอาจารย์ผู้สอนจะให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนแสดงท่ารำที่ได้ฝึกซ้อมไปที่คน (ประมาณ 15 นาที) เมื่อครบทุกกลุ่มแล้วอาจารย์ผู้สอนจะเรียกนักเรียนทั้งหมดเข้าแถวรวม เพื่อทำการสรุปกิจกรรมการเรียนรู้อบรมประจำวัน (ประมาณ 5 นาที) และทำการนัดหมายการเรียนในครั้งต่อไปก่อนปล่อยแถวผู้เรียนกลับเข้าชั้นเรียนวิชาอื่นตามตารางเรียน

ทีมวิจัย

การวิจัยนี้มีทีมนักวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัยหลักและผู้ร่วมวิจัยรวม 8 คน ที่ปรึกษาโครงการวิจัย 1 คน และผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คนที่ผ่านการคัดเลือกด้วยการสัมภาษณ์และพิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้น เช่น จบการศึกษาขั้นต่ำระดับปริญญาตรีหรือโททางด้านพลศึกษา มีความรู้พื้นฐานและมีประสบการณ์ในการทำวิจัยทางพลศึกษาและกีฬา เป็นต้น รวมถึงผู้ช่วยวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องเข้าอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมและทำความเข้าใจในหลักวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยก่อนเริ่มการดำเนินการเก็บข้อมูลจริง ได้แก่ อบรมความรู้พื้นฐานทางระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล หลักจริยธรรมวิจัย

ในมนุษย์ ขั้นตอนการจัดทำระบบจัดเก็บข้อมูล รวมถึงศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการ และ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามของการศึกษานี้

ทั้งนี้ ทีมนักวิจัยมีหน้าที่หลักในการออกแบบและวางแผนการวิจัย เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูล รวมถึงสรุปและจัดทำรายงานการวิจัย ส่วนผู้ช่วยวิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ ช่วยเหลือทีมวิจัยในการติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จัดเก็บเอกสารภาคสนาม เช่น แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ และการเขียนแผนที่ความคิด (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวิธีการหลักของการศึกษานี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดระบบข้อมูลโดยทีมผู้วิจัย)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (รัตนะ บัวสนธิ. 2556, สาลี สุภาภรณ์. 2550)

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) โดยทีมวิจัยจะขออนุญาตผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนประจำวิชา เพื่อเข้าสังเกตการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองช่วงระหว่างสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 18 รวมประมาณ 10-12 ครั้ง เพื่อเข้าสังเกตบรรยากาศกิจกรรมในการเรียนการสอน และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนแสดงออกในระหว่างการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบอง รวมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ทั้งนี้ ในการเข้าสังเกตแต่ละครั้ง ทีมผู้วิจัยจะแจ้งนัดหมายกับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาทุกครั้ง รวมถึงผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยวิจัยจะอยู่ในพื้นที่สนามศึกษา (โรงพลศึกษา) โดยที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการบันทึกการสังเกตโดยไม่ระบุชื่อของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน รวมถึงไม่มีการบันทึกภาพใด ๆ ในระหว่างการสังเกต

2. การเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบอง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะได้รับแจกแบบเขียนแผนที่ความคิดในช่วง 3-4 สัปดาห์สุดท้ายของการเรียน เพื่อนำกลับไปเขียนที่บ้านพัก (ใช้เวลาเขียนประมาณ 25-30 นาที) และนำส่งคืนให้กับทีมวิจัยในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษา ทั้งนี้ ข้อมูลจากการเขียนแผนที่ความคิด จะถูกนำไปใช้วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการบรรยายเหตุการณ์สำคัญและการสังเกต เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนต่อไป

3. การบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident เป็นวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพทางพลศึกษา และกีฬา ที่ผู้วิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเขียนหรือพูดบรรยายถึง 2 เหตุการณ์ คือเหตุการณ์ในวันที่ผู้ให้ข้อมูล

สำคัญเรียนวิชากระบี่กระบองแล้วรู้สึกได้ว่าการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการในการเรียน รู้สึกมีความสุขหรือสนุกไปกับการเรียน หรือทำกิจกรรมหรือทักษะใดทักษะหนึ่งได้ดี และเหตุการณ์ในวันที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเรียนวิชากระบี่กระบองแล้วรู้สึกว่าไม่เกิดการเรียนรู้ ไม่สนุกและไม่มีความสุขกับการเรียน หรือมีเหตุการณ์เรียนรู้ได้น้อยกว่าวันอื่น ๆ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะได้รับแจกแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ 2 ครั้งในช่วงเดือนสุดท้ายของการเรียนเพื่อนำกลับไปเขียนบรรยายด้วยตนเองที่บ้านพัก (ใช้เวลาเขียนครั้งประมาณ 25-30 นาที) จากนั้นนำมาส่งคืนให้กับทีมวิจัยในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษา หรือนัดพูดบรรยายตามวันและเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะดวกในช่วงเดือนสุดท้ายของการเรียนการสอน

4. การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยเน้นประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบอง โดยจะเป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (ช่วงเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะดวก) คนละประมาณ 20-25 นาที (สามารถข้ามข้อคำถามใดคำถามหนึ่งที่ไม่สะดวกใจในการให้ข้อมูล) โดยการสัมภาษณ์จะดำเนินการโดยทีมผู้ช่วยวิจัย (ไม่ใช่อาจารย์ในหลักสูตร) ในช่วงเดือนสุดท้ายภาคการศึกษา ด้วยวิธีผสมผสานระหว่างการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ (Online) ผ่านโปรแกรมประชุมออนไลน์ Google Meet หรือ Zoom เป็นหลัก หรือเลือกการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to Face) ในที่ตั้ง ณ สนามศึกษา (On-site) โดยผู้วิจัยจะดำเนินการภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจต่าง ๆ อย่างเข้มงวด โดยระหว่างการสัมภาษณ์จะสวมใส่หน้ากากอนามัย นั่งแบบเว้นระยะห่าง ตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจสอบประวัติเสี่ยง รวมทั้งมีการทำความสะอาดร่างกายและใช้น้ำยาฆ่าเชื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ทุกครั้ง

การหาคุณภาพวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) และ การเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) ผู้วิจัยจะนำไปทดลองใช้ในการศึกษานำร่อง (Field Test) กับนักเรียนที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นักเรียนในชั้นเรียนวิชากระบี่กระบองในสถานศึกษาอื่นที่ไม่ใช่สนามศึกษาของงานวิจัย) จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. หลังจากได้รับอนุมัติโครงการวิจัย ทีมนักวิจัยทำบันทึกข้อความขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ผู้สอนรายวิชากระบี่กระบองเพื่อขอเข้าดำเนินโครงการวิจัย และขออนุญาตเข้าประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ลงทะเบียนเรียนวิชากระบี่กระบองในภาคเรียนต้นปีการศึกษา 2567 เพื่อรับสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโครงการวิจัย โดยใช้การประชาสัมพันธ์และรับ

สมัครผ่านช่องทางออนไลน์ร่วมกับเอกสารรับสมัครตามความสะดวกของผู้สมัคร ภายใต้เงื่อนไขการปกปิดข้อมูลของผู้สมัครและดำเนินการโดยทีมนักวิจัย

2. เพื่อเข้าทำการประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดต่างๆให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะรับสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโครงการวิจัยแล้ว จะทำการนัดหมายนักเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในโครงการวิจัยผ่านระบบรับสมัครออนไลน์ด้วย Google Form หรือเอกสารใบสมัคร เพื่อให้ทีมนักวิจัยเข้าพบเป็นรายบุคคลเพื่อทำการแจกเอกสารแนะนำ ชี้แจงสิทธิ เงื่อนไขต่าง ๆ รวมถึงแจกหนังสือแสดงความยินยอม (Consent Form) ให้นักเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้นำกลับไปศึกษาเพิ่มเติมร่วมกับผู้ปกครอง ก่อนตัดสินใจลงนามในหนังสือแสดงความยินยอมร่วมกับผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในโครงการวิจัย

3. ทีมนักวิจัยนัดหมายนักเรียนที่มีความประสงค์สมัครเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในโครงการวิจัยเพื่อนำกรณบัตรเอกสารแสดงความยินยอม (Consent Form) ที่ลงลายมือชื่อยินยอมร่วมกับผู้ปกครองเรียบร้อยแล้วเพื่อดำเนินกระบวนการวิจัยขั้นตอนต่อไป

4. ทีมวิจัยเข้าสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) ในช่วงระหว่างสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 20 (รวมประมาณ 10-12 ครั้ง) เพื่อสังเกตกิจกรรมในการเรียนการสอนบรรยากาศในชั้นเรียน และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนแสดงออกในระหว่างการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบอง รวมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนแต่ละครั้ง โดยการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ จะไม่ระบุชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน (ใช้นามสมมุติ) และจะไม่มีการบันทึกภาพหรือเสียงของบุคคลใด ๆ ระหว่างการสังเกต

5. ในช่วงเดือนสุดท้ายของภาคเรียน ทีมวิจัยจะเข้าแจกแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนำกลับไปเขียนบรรยายที่บ้านพักหรือนัดวันพูดบรรยายตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และแจกแบบเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนำกลับไปอ่านและเขียนที่บ้านพัก (ใช้เวลาเขียนประมาณ 15-20 นาที) และนำกลับมาส่งคืนให้กับทีมนักวิจัยหรือผู้ช่วยนักวิจัยในวันที่ทำการนัดสัมภาษณ์หรือตามวันที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะดวก

6. ทีมนักวิจัยนัดหมายสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (เดือนสุดท้ายภาคการศึกษา) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แบบรายบุคคล (ช่วงเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะดวก) คนละประมาณ 20-25 นาที ด้วยวิธีผสมผสานระหว่างการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ (Online) ผ่านโปรแกรมประชุม Google Meet หรือ Zoom เป็นหลัก หรือเลือกการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to Face) ในที่ตั้ง ณ สถานศึกษา (On-site) โดยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามสถานการณ์ ความสะดวกหรือความสมัครใจของผู้ให้

ข้อมูลสำคัญ และขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อบันทึกเสียงการสัมภาษณ์สำหรับนำไปจัดกระทำข้อมูลในการวิจัย (ปกปิดข้อมูลและไม่นำไปเผยแพร่สาธารณะ)

7. ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ หัวหน้าโครงการวิจัยจะเป็นผู้นำไปเก็บรวบรวมไว้ให้เป็นระบบและหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลทั้งรูปแบบเอกสารหรือไฟล์ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ มีเพียงหัวหน้าโครงการวิจัยที่สามารถเข้าถึงได้แต่เพียงผู้เดียว และจะนำข้อมูลต่าง ๆ มาประจุมรวมกับทีมนักวิจัยโดยการใช้ชื่อสมมุติแทนตัวผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคน

การเก็บรักษาและการทำลายข้อมูล

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้ในรูปแบบประเภทเอกสาร ประกอบด้วย การเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) การบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) จะถูกเก็บรักษาไว้ในตู้เก็บเอกสารที่หัวหน้าโครงการวิจัยมีกุญแจเปิดปิดแต่เพียงผู้เดียว ส่วนชุดข้อมูลที่เป็นรูปแบบของไฟล์ (File Word หรือ File Docx) ได้แก่ ไฟล์บันทึกเสียงการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) รวมถึง ไฟล์บันทึกการสัมภาษณ์ ไฟล์บันทึกการสังเกต ไฟล์แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ หรือไฟล์แบบเขียนแผนที่ความคิด จะถูกเก็บรักษาไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลของหัวหน้าโครงการวิจัยที่ต้องใช้รหัสผ่านส่วนตัวในการเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาและจะทำลายข้อมูลทั้งหมดทิ้งเมื่อครบกำหนดเวลา 1 ปี หลังจากปิดโครงการวิจัย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และ บันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) จะถูกนำไปถอดความแบบคำต่อคำ (Verbatim) โดยนำไปพิมพ์บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมเวิร์ด (Word) ซึ่งจะทำให้การบันทึกทุกครั้งหลังจากทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคนเสร็จสิ้นลง เพื่อให้ง่ายต่อการจัดเก็บรักษา และเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบหรือทบทวนข้อมูลได้ รวมถึงเพื่อให้สะดวกต่อการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

ส่วนข้อมูลจากการเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) จะถูกนำมาพิมพ์บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมเวิร์ด (Word) โดยจะทำการจำแนกหัวเรื่องหลักและหัวเรื่องรองตามหมวดหมู่ เพื่อไว้ใช้สำหรับการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากส่วนอื่น ๆ

สุดท้ายคือข้อมูลจากแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) ที่ได้จากการบันทึกเสียงการพูดบรรยายของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จะถูกนำมาพิมพ์บันทึกลงในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมเวิร์ด (Word) และนำไปรวมกับส่วนที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเขียนบรรยาย ทั้งนี้เพื่อง่ายต่อการจัดเก็บและตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive) ด้วยวิธีการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparison) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การอ่านข้อมูลเพื่อหาหัวข้อ (Scanning Data for Common Category)
2. จัดกลุ่มหัวเรื่อง (Classifying Common Theme)
3. นำข้อมูลมาจัดเข้าหัวข้อที่เหมาะสม (Placing Data into Common Category)

และ 4. อธิบายหัวข้อ (Explaining of Category) เพื่อหาหัวเรื่องและหัวข้อเกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อความสนุกสนานในการเรียนวิชาบาสเกตบอล (สาลี สุภาภรณ์, 2550)

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลร่วมกัน 2 วิธี ประกอบด้วยวิธีตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Member Check) โดยการให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อสรุปผลการวิจัย (ตรวจสอบข้อมูลผลการวิจัยของตนเอง) ร่วมกับการตรวจสอบวิธีสามเส้าของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodologies Triangulation) คือข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ข้อมูลจากบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) และข้อมูลจากการเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องกันของข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 4 วิธี จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ตรวจสอบความเชื่อถือแล้วไปใช้เป็นบทสรุปและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน

คำถามการวิจัย

1. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จากการเรียนวิชากระบี่กระบอง
2. ปัจจัยเกี่ยวข้องอะไรบ้าง ที่มีส่วนสนับสนุนหรือส่งผลดีต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง
3. ปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง ได้แก่อะไรบ้าง
4. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการอะไรบ้าง ในการเรียนวิชากระบี่กระบอง

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) และการเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) โดยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์และตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 3 หัวเรื่อง คือ (1) ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน (2) ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน และ (3) ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 สรุปผลการวิจัย

1. ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน	2. ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน	3. ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
<p>1.1 ประสบการณ์ที่ดี</p> <p>1.1.1 สมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพดีขึ้น</p> <p>1.1.2 ได้เรียนวิชาต่อสู้ป้องกันตัว</p> <p>1.2 ประสบการณ์ที่ไม่ดี</p> <p>1.2.1 ได้รับบาดเจ็บจากการเรียน</p>	<p>2.1 ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการเรียน</p> <p>2.1.1 มีเพื่อนร่วมชั้นเรียนสนับสนุนและช่วยเหลือ</p> <p>2.1.2 ความพร้อมและความตั้งใจของตัวผู้เรียน</p> <p>2.1.3 ครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดี</p> <p>2.1.4 การเรียนสนุกสนานและเป็นกันเอง</p> <p>2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียน</p> <p>2.2.1 มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชากระบี่กระบอง</p> <p>2.2.2 ทำร้ายากต่อการเรียนรู้</p> <p>2.2.3 อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ</p> <p>2.2.4 เครียดและกดดันกับการสอบ</p> <p>2.2.5 การเรียนขาดความต่อเนื่องเพราะหยุดบ่อย</p> <p>2.2.6 ผู้เรียนไม่เข้าใจเป้าหมายการเรียนของรายวิชา</p>	<p>3.1 ปรับกิจกรรมการเรียนให้สนุกสนานและทำพามากขึ้น</p>

ผลการวิจัย

1. ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน

1.1 ประสบการณ์ที่ดี

1.1.1 สมรรถภาพทางกายและสมาธิดีขึ้น วิชากระบี่กระบองมีลักษณะการเรียนที่ผู้เรียนจะได้เคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทางการยืนหรือการนั่งและการเดินซึ่งต้องอาศัยการทรงตัวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งด้วยท่ารำที่มีความยากและหลากหลาย จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องจดจำและใช้สมาธิในการรำท่าทางต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับผลดีจากการเรียนคือช่วยให้สมรรถภาพทางกายโดยเฉพาะด้านการทรงตัวและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อดีขึ้น และยังเป็นการช่วยฝึกสมาธิให้กับผู้เรียน ประเด็นนี้ SPM7 เราบว่า “เรียนวิชานี้เหมือนจะไม่ได้เคลื่อนไหวอะไรมากแต่เราต้องใช้ร่างกายค่อนข้างเยอะ พวกท่าเดิน ท่ายืน หรือท่านั่ง เหมือนเป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรงด้วยไปในตัว” ส่วน SPM18 ก็บอกว่า “วิชานี้เหมือนจะไม่ได้ทำอะไร แต่พอเรียนไปแล้วมันเหมือนเราทรงตัวดีขึ้น สมดุลมากขึ้น เพราะมันใช้กล้ามเนื้อค่อนข้างมาก” ขณะที่ SPW16 ก็เล่าว่า

“หนูว่ามันก็เหมือนช่วยฝึกให้ร่างกายแข็งแรงนะ อีกร้อยเวลาเรียนเราก็ต้องจำท่าต่าง ๆ ให้ได้และนึกทำให้ออกตอนรำ ทำให้เราต้องใช้สมาธิเยอะมาก มันเหมือนเป็นการฝึกให้เราสมาธิหรือฝึกสติไปในตัวด้วย”

1.1.2 ได้เรียนวิชาต่อสู้ป้องกันตัว ด้วยลักษณะรายวิชาและข้อมูลเบื้องต้นที่ครูผู้สอนที่ได้อธิบายถึงความเชื่อมโยงกับการทำสงครามในสมัยโบราณที่มีพื้นฐานมาจากการฝึกวิชากระบี่กระบอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีมุมมองและได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการเรียนวิชากระบี่กระบองว่าเป็นวิชาการต่อสู้ป้องกันตัวของไทยแต่โบราณ ประเด็นนี้ SPW1 เล่าว่า “รู้สึกว่าเป็นวิชาที่แปลกมากสำหรับหนู เมื่อก่อนเคยได้ยินแต่เป็นครั้งแรกที่ได้เรียน รู้สึกว่าเหมือนได้เรียนเกี่ยวกับการต่อสู้หรือการทำสงครามในอดีต รู้สึกอินเหมือนกันค่ะ” ขณะที่ SPM4 บอกว่า “เรียนวิชานี้เหมือนได้จับอาวุธจริง ๆ ครับ เหมือนมีดาบอยู่ในมือ แล้วเอาไว้ใช้รบกันแบบโบราณ เหมือนเป็นกีฬาของลูกผู้ชายหรือนักรบโดยเฉพาะ เหมือนในการ์ตูนญี่ปุ่นที่จะต้องมิดาบติดตัวประมาณนั้นครับ” ส่วน SPM14 ก็บรรยายในลักษณะใกล้เคียงกันว่า

“รู้สึกเหมือนเรียนวิชาที่จะไปออกรบครับ ก่อนเรียนก็จะพกดาบมาจากหอพัก (หัวเราะ) ตอนมาเรียนแล้วถ้ายังไม่ได้รำ ก็จะเอาดาบทำท่าเหมือนจะฟันกันกับเพื่อน มันเทดีครับ ในหัวก็จะจินตนาการว่าเราเรียนเพื่อไปออกรบ”

1.2 ประสบการณ์ที่ไม่ดี

1.2.1 ได้รับบาดเจ็บจากการเรียน การเรียนกีฬาชนิดต่าง ๆ มีโอกาสเกิดการบาดเจ็บได้ง่ายจากอุบัติเหตุ สำหรับวิชากระบี่กระบอง การบาดเจ็บเกิดได้จากการถูกไม้ของเพื่อนตีโดยไม่ได้ตั้งใจหรือที่พบเจอได้บ่อย คือการบาดเจ็บที่หัวเข่าจากท่านั่งรำ ซึ่งถึงแม้ไม่เกิดบาดเจ็บมากนักแต่ก็ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเจ็บในขณะเรียนวิชากระบี่กระบอง ดังตัวอย่างเช่น SPW4 ครับ เล่าว่า “ท่าที่ไม่ชอบคือท่านั่ง พื้นที่เรียนเป็นพื้นปูนที่จะมีพวก

หินก้อนเล็ก ๆ เวลาน้ำมันจะดำที่หัวเข่า หรือบางท่าต้องฝึกนาน ๆ หรือทำซ้ำ ๆ ก็จะเป็นรอยถลอก จะเจ็บมาก” ส่วน SPW6 เล่าว่า “ปัญหาอย่างหนึ่งของวิชานี้คือตอนเรียนท่าพรหมนั่ง หนูจะเจ็บที่หัวเข่ามาก เพราะมันเป็นท่าที่ต้องคุกเข่าลงไปทีพื้น ซึ่งถ้าเราไม่ระวังมันก็จะเป็ผลถลอก” เช่นเดียวกับ SPW14 ที่บอกว่า

“เรื่องที่ไม่ดีอย่างหนึ่งของวิชานี้คือหนูเจ็บที่หัวเข่า คือมันจะมีท่าที่ต้องนั่งคุกเข่าไปบนพื้น แล้วมันไม่มีเบาะรองอยู่ที่พื้น ก็จะเจอพวกเศษดินเศษหินหรือปูน เบาหน่อยก็จะแค่เป็นรอย แต่ก็จะมีบางคนทีเลือดออกนิดหน่อยค่ะ”

2. ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาการประจำปีระบองตามมุมมองของผู้เรียน

2.1 ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้วิชาการประจำปีระบอง

2.1.1 มีเพื่อนร่วมชั้นเรียนสนับสนุนและช่วยเหลือ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้การเรียนรู้ประจำปีระบองประสบความสำเร็จได้ง่าย คือการที่ผู้เรียนมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนคอยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกันระหว่างการเรียนการสอน เช่น ช่วยกันฝึกท่าทาง รวมถึงให้กำลังใจระหว่างกัน โดยในประเด็นนี้ SPM1 เล่าว่า “ประทับใจเพื่อนที่คอยช่วยเหลือกันในการเรียน เช่นแบบผมไม่รู้หรือว่าผมปฏิบัติท่ารำไม่ถูกก็จะมีเพื่อนคอยบอก คอยสอนให้ มันช่วยให้เราปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น” ในขณะที่ SPM3 กล่าวว่า “ข้อดีคือมีเพื่อนคอยมาช่วยกันครับ อย่างตอนที่ทำไม่คอยได้ก็จะมีเพื่อนที่เค้าทำแล้วมาคอยช่วยสอน หรือแบบตอนที่สอบ คนที่เค้าสอบผ่านแล้วก็จะมาคอยช่วยติวให้ว่าถ้าถูกต้องทำยังไง” หรือดังเช่นที่ SPW9 บรรยายว่า

“ตัวหนูเองจะมีกลุ่มเพื่อนที่อยู่ด้วยกันคอยช่วยสอนท่าไม้รำที่หนูจำไม่ได้ หรือบางท่าที่หนูทำแล้วก็จะไปสอนเพื่อนเหมือนกันค่ะ แต่ส่วนใหญ่เพื่อนผู้ชายจะเป็นมากกว่า เขาจะมาคอยช่วยสอนเราด้วย”

2.1.2 ความพร้อมและความตั้งใจของตัวผู้เรียน การเรียนรู้วิชาการประจำปีระบองจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะความมุ่งมั่นและตั้งใจในการเรียนที่มีความยาก ในหลายประการเช่น ท่ารำที่มีจำนวนมากหรือการอาศัยความแข็งแรงของร่างกายในการรำ จึงต้องมีทั้งความอดทนและร่างกายที่แข็งแรงเพียงพอกับการเรียนรู้ ในประเด็นนี้ SPM14 เล่าว่า “ส่วนใหญ่ทุกคนจะไม่มีพื้นฐานของวิชานี้มาเลยครับ ต้องมาเริ่มเรียนเหมือนกันหมด ดังนั้นคนที่เป็เร็วก็คือคนที่ตั้งใจที่จะเรียนรู้ แล้วพอเรียนไปได้เพื่อนช่วยสอนอีกมันก็จะเป็เร็วมากขึ้น” หรือดังเช่นที่ SPM6 บอกว่า “มันก็ต้องพยายามกว่าวิชาอื่นด้วยครับ มันค่อนข้างยากนะผมว่า ท่ารำก็เยอะมาก มันจำยาก มันต้องขึ้นอยู่กับความตั้งใจของเราเป็นหลักเลยครับ ต้องตั้งใจเรียนด้วยแล้วต้องไปฝึกเองด้วย” หรือเหมือนกับที่ SPM9 บรรยายว่า

“ส่วนใหญ่ที่ทำได้อีกคือต้องช่วยกันครับ เพื่อนคนไหนที่ได้อีกก็ต้องช่วยกันสอน แต่เราเองก็ต้องตั้งใจด้วย มันต้องมีเวลาทีไปฝึกซ้อมด้วยตนเองเหมือนกัน เราจะรอคอยให้เพื่อนมาบอกอย่างเดียวไม่ได้ครับ”

2.1.3 ครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดี ข้อสรุปของการศึกษาพบว่าครูผู้สอนที่มีวิธีการการเรียนรู้ที่ดี มีวิธีการการสอนที่น่าสนใจ รวมไปถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการให้แรงจูงใจที่เหมาะสมเช่น การชมเชยหรือให้กำลังใจผู้เรียน มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิชาการประจำปีกระบองได้ตามเป้าหมาย ในข้อสรุปประเด็นนี้ SPW4 เล่าว่า “หนูคิดว่าตัวครูค่อนข้างที่จะเอาใจใส่วิชานี้พอสมควรเลยนะคะ เวลาสอนครูจะช่วยบอกทักษะที่ไม่ถูกต้อง หรือบางทีก็จะทำให้ดูใหม่ให้พวกหนูดู ก็พอช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น” หรือดังเช่นที่ SPM15 บอกว่า “ผมชอบที่อาจารย์ค่อนข้างเอาใจใส่วิชาของอาจารย์เขา แล้วแบบเวลาที่อาจารย์สอนเค้าจะคอยมาเดินดูเราตอนที่ฝึกซ้อม เค้าจะคอยบอกว่าต้องอย่างนี้นะ ต้องทำแบบนี้นะ บางทีก็พูดเล่นแซวกันตลกๆ ก็มีครับ มันเลยทำให้ไม่เครียดด้วย” ส่วน SPW5 ก็บอกในทำนองเดียวกันว่า

“หนูว่าวิชานี้มันไม่เครียดด้วยแหละ แม้มันจะทำรำค่อนข้างเยอะ แต่ยั้งเวลาครูสอนเขาคอยมาพูดคุยกับเรามาบอกเราว่าอะไรผิด แล้วก็สอนให้เราทำใหม่ ก็เลยสนิทกับครูด้วยมันเลยไม่เครียด”

2.1.4 การเรียนสนุกสนานและเป็นกันเอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เรียนชอบบรรยากาศการเรียนที่มีความสนุกสนาน มีความเป็นกันเองระหว่างครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ช่วยให้การเรียนประจำปีกระบองไม่เครียดจนเกินไป และมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ ในประเด็นนี้ SPM11 เล่าว่า “อาจารย์จะให้จับคู่หรือจับกลุ่มกันตอนเรียนครับ ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันจำทำและไปฝึกซ้อมเราก็จะจับกลุ่มกันเองแล้วแต่จำนวนที่เราต้องการ ส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะเป็นเพื่อนสนิทกันครับ หรือบางทีก็จะมีรวมกับกลุ่มอื่นบ้าง แต่ก็สนุกดีครับช่วยกันเรียน” ขณะที่ SPM14 ก็พูดถึงประเด็นนี้ไว้ว่า “ทั้งเพื่อนทั้งอาจารย์ค่อนข้างสนุกครับ หมายถึงเวลาเรียนไม่ได้ซีเรียสอะไรมาก จะพูดเล่นกันช่วยกัน อาจารย์ก็จะคอยชวนคุยชวนเล่นไปด้วย ผมว่ามันก็ดีสินะครับ แกรมเราไม่ได้เรียนในห้องมันก็เลยเสียงดังได้ด้วย” ส่วน SPW6

“ถ้าเป็นผู้ชายเค้าจะชอบเอาดาบมาฟังกัน แต่ตอนหลังผู้หญิงอย่างพวกหนูก็เล่นกันแบบนี้เหมือนกันคะ อาจารย์เค้าก็ไม่ได้อะไร ถึงเวลาอาจารย์ก็จะเรียกไปฝึกซ้อมต่อ ก็ดูสบาย ๆ เหมือนเราได้ผ่อนคลายไปในตัวด้วย”

2.2 ปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง

2.2.1 มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาการประจำปีกระบอง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลสำคัญที่ถือเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง คือการที่ผู้เรียนมีมุมมองที่ไม่ดีต่อวิชาการประจำปีกระบอง โดยมองว่าเป็นวิชาที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ตัวอย่างเช่น SPM17 เล่าว่า “แรกๆ เลยคือมองว่าเรียนวิชานี้ไปทำไม ทำไม่ไม่เรียนกีฬาอื่นที่สนุกกว่านี้ คุยกันกับเพื่อนว่าเรียนไปใช้ทำอะไร ก็ไม่รู้เหมือนกันครับ เข้าใจแค่ว่าเรียนกันทุกรุ่นครับ” ขณะที่ SPM15 ก็บอกว่า “ก่อนมาเรียนก็จะคิดว่ามันน่าเบื่อแน่ ๆ เพราะเคยเห็นพี่เขาเล่าให้ฟังว่าต้องสอบทำรำด้วย เราก็แบบคิดว่าไม่ค่อยอยากเรียนเท่าไรหรอก มันมีกีฬาอื่นที่น่าจะสนุกกว่านี้ ก็เลยเรียนไปแบบไม่ค่อยอยากเรียนเท่าไรครับ” เช่นเดียวกับที่ SPW7 บอกว่า

“ส่วนใหญ่เพื่อนในห้องก็จะคิดวิชานี้ไม่ค่อยน่าเรียน เพราะมันมีกีฬาอื่นให้เปรียบเทียบกับด้วยค่ะ พวกหนูก็จะแบบเรียนไปก่อน แต่มันก็ไม่ค่อยอยากเรียนมากเท่าไรถ้าเทียบกับวิชาอื่นค่ะ”

2.2.2 ทำรำมากและยากต่อการเรียนรู้ การรำกระบี่กระบอง มีทักษะที่ค่อนข้างยากและมีมากหลายท่า เช่น ท่าขึ้นพรหม ท่าเดิน ท่าตี และท่านั่ง เป็นต้น ซึ่งแต่ละท่ามีทักษะที่ค่อนข้างยากและซับซ้อนทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนและจดจำท่าได้ยาก และต้องใช้เวลาในการฝึกค่อนข้างนานกว่าจะสามารถปฏิบัติแต่ละท่าได้ ในประเด็นนี้ SPM5 เล่าว่า “วิชานี้มันยากตรงที่ทำรำเยอะมาก มันรำวนไปวนมาคล้ายกันหมดจนสับสนและจำไม่ได้” ส่วน SPW11 เล่าในทำนองเดียวเช่นกันว่า “หนูว่าเนื้อหาทำรำมันค่อนข้างเยอะมากจนเกินไป หนูมาเรียนอาทิตย์ละครั้งพอเรียนท่าใหม่ก็จะจำท่าเก่าไม่ค่อยได้ เหมือนต้องเริ่มใหม่หมดทุกครั้งเลยรู้สึกแบบว่าเป็นวิชาที่ยากพอสมควร” ในขณะที่ SPW2 บอกว่า

“รู้สึกกว่าวิชานี้มันค่อนข้างยากมากสำหรับหนู เพราะทำรำมันเยอะมาก ตอนเรียนว่ายากแล้วเวลาสอนยิ่งกดดันมาก เพราะเราจำท่าไม่ค่อยได้”

2.2.3 อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ การเรียนวิชากระบี่กระบองมีอุปกรณ์สำคัญคือไม้กระบี่กระบอง ซึ่งมีทั้งที่ครูผู้สอนจะเตรียมไว้ให้แต่มีลักษณะค่อนข้างเก่าและชำรุด หรือจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเตรียมมาเองซึ่งบางครั้งพบว่าผู้เรียนอาจจะลืมหรือทำไม้กระบี่กระบองหาย ส่งผลให้มีอุปกรณ์ไม่ครบกับจำนวนผู้เรียนจนเกิดการรอคอยและต้องผลัดเปลี่ยนการใช้อุปกรณ์ ส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าหรือการรอคอยในการเรียน โดยในประเด็นนี้ SPM6 กล่าวว่า “ไม้ที่โรงเรียนมีส่วนใหญ่จะใช้ไม่ค่อยได้ครับ มันเก่าแล้วก็แตก ส่วนใหญ่ที่จับก็จะหลุดหมด เวลาเอามาเรียนก็จะจับไม่ถนัดก็เลยไม่ค่อยเอามาใช้กันครับ เอาเฉพาะเท่าที่ใช้ได้มาเปลี่ยนกันใช้” เช่นเดียวกับที่ SPM8 บอกว่า “ไม้ที่เอามาใช้ส่วนใหญ่มันใช้ไม่ค่อยได้ครับ ที่จับมันหลุด บางคนพอซ่อมได้ก็จะหาผ้ามาพันชั่วคราวให้พอใช้ได้ ถ้าอยากใช้ของดีหน่อยต้องมาให้เร็วจะได้มีโอกาสเลือกก่อน หรือบางคนก็ซื้อมาใช้เองเลยครับ” หรือดังเช่นที่ SPM18 บอกว่า

“โรงเรียนน่าจะซื้อกระบี่กระบองเอาไว้ให้นักเรียนใช้ใหม่ นะครับ ของเก่ามันใช้ไม่ค่อยได้แล้ว ถ้ามีของใหม่มันก็จะน่าเรียนมากขึ้น ที่ใช้อยู่มันทั้งหนักทั้งเก่า บางอันมันคือหนักมาก แถมจับไม่ถนัดด้วยครับ มันเลยทำให้ไม่พอกับเพื่อนในห้อง”

2.2.4 เครียดและกดดันกับการสอบ การสอบถือเป็นอุปสรรคสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการเรียนวิชากระบี่กระบอง เนื่องจากทักษะมีทั้งความยากและจำนวนมาก ประกอบกับการสอบต่อหน้าเพื่อนในห้องหลาย ๆ คน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดและกดดันกับการสอบวิชากระบี่กระบองแต่ละครั้ง ดังตัวอย่างเช่น SPW3 กล่าวไว้ว่า “สำหรับหนูติดอย่างเดียวคือช่วงตอนสอบค่ะ คือหนูเป็นคนขี้อายด้วย แล้วเวลาสอบจะมีเพื่อนในห้องหรือคนที่เดินอยู่รอบ ๆ เค้ามองเห็นเราตอนรำ เวลารำผิดเราจะอาย แกรมมีเพื่อนเค้าก็หัวเราะกัน

ด้วยค่ะ” ในขณะที่ SPM19 บอกว่า “ผมว่าหนักสุดน่าจะเป็นตอนที่สอบครับ มันจะมีคนมายืนมองเราเต็มเลย ทั้งเพื่อนทั้งนักเรียนห้องอื่น เหมือนเค้ารู้กันว่าการสอบกระบี่กระบองก็จะมายืนดูกัน แบบประมาณว่าสายตาจะจ้องมาที่เรา มันเลยกดดัน แล้วถ้ารำผิดก็จะอายด้วย” ส่วน SPW4 บอกในทำนองเดียวกันว่า

“เวลาที่ครูนัดสอบจะเป็นนอกเวลาเรียน ก็จะมีทั้งเราและเพื่อนห้องอื่นมารอสอบกันค่ะ ส่วนใหญ่ก็จะทำกันไม่ค่อยได้ยืนหัวเราะกันอยู่ข้าง ๆ สอบก็เลยจะค่อนข้างอายแล้วก็กดดันนิดหน่อย แต่ก็ต้องไปสอบค่ะ เพราะถ้าไม่ไปครูจะให้ 0”

2.2.5 การเรียนขาดความต่อเนื่องเพราะหยุดบ่อย เนื่องจากสถานศึกษาที่ใช้เป็นสนามวิจัยในการศึกษานี้ มีช่วงของการหยุดเรียนตามวันหยุดราชการ และการหยุดเรียนจากการเดินทางไปทำกิจกรรมนอกสถานศึกษา เช่น ไปแข่งกีฬาหลายวันติดต่อกันและหลายรายการในตลอดภาคเรียน ส่งผลทำให้นักเรียนทั้ง 2 ห้องขาดการเรียนที่ต่อเนื่อง และส่งผลต่อความสามารถในการรำกระบี่กระบอง ในกรณีนี้ SPM19 บอกว่า “มันมีช่วงที่พวกผมเดินทางไปแข่งกีฬาคับ ตอนนั้นคือไม่ได้เรียนเลยเป็นเดือน แล้วพอกลับมาเหมือนต้องเริ่มเรียนใหม่ก็จำไม่ได้แล้ว แต่ครูก็ตินะครับ ครูเขาช่วยทบทวนให้ใหม่หมด” ส่วน SPW9 บอกว่า “อีกอย่างหนูว่ามันเป็นเพราะที่เราเดินทางไปแข่งกีฬาด้วย ไปเกือบเดือนเลยคะ กลับมาแต่ละวิชาก็เหมือนต้องเริ่มเรียนใหม่ อย่างกระบี่กระบองครูก็ต้องเริ่มสอนให้ใหม่เกือบหมดเลยคะเพราะจำไม่ได้แล้ว (หัวเราะ)” เช่นเดียวกับที่ SPW12 ที่บอกว่า

“หลัก ๆ คือเราต้องจำทำให้ได้คะ เพราะถ้าจำไม่ได้ก็ไปซ้อมต่อไม่ได้ แล้วไหนจะตอนที่เราไปแข่งกีฬากันด้วย ช่วงนั้นคือทิ้งไปเลยไม่ได้ซ้อมไม่ได้เรียน ก็ยิ่งจะจำไม่ค่อยได้เข้าไปใหญ่กลับมาคือต้องให้ครูสอนใหม่คะ”

2.2.6 ผู้เรียนไม่เข้าใจเป้าหมายการเรียนของรายวิชา ครูผู้สอนมีการสื่อสารรายละเอียดของการเรียนวิชากระบี่กระบองให้กับผู้เรียนทราบ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนยังขาดความเข้าใจถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หลักของการเรียนวิชากระบี่กระบอง ซึ่งส่งผลต่อมุมมองและเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง โดยในประเด็นนี้ SPW12 อธิบายว่า “คือหนูเรียนไปก็รู้สึกเหมือนกันนะว่าเรียนไปทำไม เรียนวิชานี้แล้วใช้ทำอะไรได้บ้าง หรือมันให้ประโยชน์อะไรกับเราบ้าง มันก็มีคำถามอยู่ในใจคะ แต่ก็ไม่กล้าถามครูหรอก เขาจะบอกแต่แรกว่ามันช่วยให้เราแข็งแรงนะ ให้เรามีสมาธินะ อะไรแบบนี้คะ” หรือเช่นที่ SPM14 ที่บอกว่า “ส่วนตัวผมก็ไม่ค่อยชอบวิชานี้เท่าไรครับ รู้สึกว่าวิชาอื่นมีประโยชน์มากกว่า คือรู้แหละว่าวิชานี้มีประโยชน์ แต่มันเหมือนเอาไปทำอะไรไม่ได้ครับ เหมือนเป็นกีฬาที่ไม่เหมาะกับเรามาก ๆ เหมือนเป็นแค่การแสดงมากกว่าครับ” ขณะที่ SPM3 เล่าในทำนองเดียวกันว่า

“ก็อยากถามครูว่าทำไมถึงเลือกวิชานี้มาสอน คือก็อยากเรียนก็หาอื่นมากกว่า แบบว่ามันไม่น่าเหมาะกับพวกผมเท่าไร ไม่รู้ว่าเรียนแล้วเอาไปใช้ทำอะไรด้วย น่าจะเอาไปเป็นวิชาเลือกหรือทำเป็นชุมนุมอะไรอย่างนี้มากกว่าครับ”

3. ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน

3.1 ปรับกิจกรรมการเรียนให้สนุกสนานและท้าทายมากขึ้น ผู้เรียนมีความเห็นว่าวิชากระบี่กระบองควรจะมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนหรือกิจกรรมให้มีความท้าทายและสนุกมากขึ้น เพื่อให้เป็นวิชาที่มีความน่าสนใจและเหมาะกับผู้เรียนในยุคปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ดังตัวอย่างเช่น SPM8 ที่บอกว่า “อยากให้ลองเปลี่ยนกิจกรรมให้มันสนุกมากขึ้น แบบให้ลองได้ดี ได้ประลองกันจริง ๆ ก็ได้ครับ เหมือนแบบกีฬาฟันดาบอะไรแบบนี้ครับ มันก็น่าจะน่าสนใจกว่านี้” หรือดังเช่นที่ SPW5 บอกในการทำงานเดียวกันว่า “อยากให้ลองสอนเป็นแบบอื่นดูบ้างค่ะ คือถ้าไม่เปลี่ยนวิชาก็น่าจะต้องสอนให้มันน่าสนใจกว่านี้ ไม่รู้เหมือนกันค่ะว่ายังไง แต่ว่าแบบเดิมหนูว่ามันน่าเบื่อไปหน่อย” ส่วน SPW16 อธิบายเช่นเดียวกันว่า

“ถ้าถามว่าต้องการอะไร วิชานี้หนูว่าต้องลองสอนแบบอื่นดูบ้างค่ะ คือถ้าให้รำแบบเดิมแบบนี้มันน่าจะไม่น่าเหมาะกับเด็กหรือเปล่า ไม่รู้เหมือนกันค่ะ แต่หนูว่ามันน่าจะจะได้เรียนอะไรที่มันสนุกกว่านี้นะคะ”

ข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัย

จากข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีจากการเรียนวิชากระบี่กระบองทั้งช่วยทำให้ร่างกายมีสมรรถภาพที่ดีขึ้น มีสมาธิที่ดีขึ้น รวมถึงเป็นโอกาสที่ดีในการเรียนวิชาต่อสู้ป้องกันตัวของไทย ในขณะที่การได้รับบาดเจ็บจากการเรียนหรือเป็นประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ครูควรหาวิธีการป้องกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการณ์ เพื่อนร่วมชั้นเรียน ความพร้อมของตัวผู้เรียน วิธีการสอนของครู หรือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ขณะที่ความยากของท่ารำกระบี่กระบอง การสอบที่มีความกดดันและความเครียด การที่ขาดความต่อเนื่องเพราะหยุดเรียนบ่อย อุปสรรคการเรียนที่ไม่เพียงพอ รวมถึงการอธิบายเป้าหมายของการเรียนที่ไม่ชัดเจนส่งผลทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชากระบี่กระบอง ถือเป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญของการ ส่วนท้ายคือความต้องการของผู้เรียน ให้วิชากระบี่กระบองปรับการเรียนการสอนให้มีความสนุกสนานและท้าทายต่อการเรียนมากยิ่งขึ้นซึ่งจะช่วยให้วิชากระบี่กระบองมีความน่าสนใจและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน

คำถามการวิจัย

1. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จากการเรียนวิชากระบี่กระบอง
2. ปัจจัยเกี่ยวข้องอะไรบ้าง ที่มีส่วนสนับสนุนหรือส่งผลต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง
3. ปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนวิชากระบี่กระบอง ได้แก่อะไรบ้าง
4. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการอะไรบ้าง ในการเรียนวิชากระบี่กระบอง

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) 2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมปานกลาง (Moderate Participation Observation) 3) การเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) และ 4) การบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive) ด้วยวิธีการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparison) ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Member Check) ร่วมกับการตรวจสอบวิธีสามเส้าของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodologies Triangulation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งได้ 3 หัวเรื่อง ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน แบ่งเป็น 1.1) ประสบการณ์ที่ดี คือ 1.1.1 สมรรถภาพทางกายและสมาธิดีขึ้น และ 1.1.2 ได้เรียนวิชาต่อสู้ป้องกันตัว 1.2) ประสบการณ์ที่ไม่ดีคือ 1.2.1 ได้รับบาดเจ็บจากการเรียน 2) ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน แบ่งเป็น 2.1) ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการเรียน ได้แก่ 2.1.1 มีเพื่อนร่วมชั้นเรียนสนับสนุนและช่วยเหลือ 2.1.2 ความพร้อมและความตั้งใจของตัวผู้เรียน 2.1.3 ครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดี 2.1.4 การเรียนสนุกสนานและเป็นกันเอง 2.2) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียน ได้แก่ 2.2.1 เจตคติที่ไม่ดีต่อวิชากระบี่กระบอง 2.2.2 ทำร้ายากต่อการเรียนรู้ 2.2.3 อุปกรณ์การ

เรียนไม่เพียงพอ 2.3.4 เครียดและกดดันกับการสอบ 2.2.5 การเรียนขาดความต่อเนื่องเพราะหยุดบ่อย และ 2.2.6 ผู้เรียนไม่เข้าใจเป้าหมายการเรียนของรายวิชา 3) ความต้องการในการเรียนวิชาการประจำปีกระบองตาม มุมมองของผู้เรียน ได้แก่ 3.1 ปรับกิจกรรมการเรียนให้สนุกสนานและท้าทายมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. **ประสบการณ์ในการเรียนวิชาการประจำปีกระบองตามมุมมองของผู้เรียน** ผู้วิจัยขอเสนอการ อภิปรายผลการวิจัยเป็น 2 ประเด็นหลักคือ ประสบการณ์ที่ดีและประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ได้รับจากการเรียนวิชา วิชาการประจำปีกระบอง โดยมีรายละเอียดของในแต่ละประเด็นดังนี้

1.1 **ประสบการณ์ที่ดีที่ได้รับจากการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง** คือ การเรียนประจำปีกระบอง ช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรุจน์ เลหาภักดี, สุจิตรา สุนทรพิชญ์ และถนอมวงศ์ ฤกษ์พันธ์ (2549) ที่ศึกษาพบว่า การใช้กิจกรรมกีฬาประจำปีกระบองในการออกกำลังกาย มีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะสมรรถภาพด้านความอ่อนตัว และอัตราการใช้ออกซิเจนสูงสุดในการทำกิจกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสาตี สุภาภรณ์ (2554) ที่พบว่า การเรียนโยคะของนิสิตระดับปริญญาตรี มีส่วนช่วยให้สมรรถภาพของผู้เรียนดีขึ้น ปัจจัยในข้อต่อมา คือได้เรียนวิชาต่อสู้ป้องกันตัว ซึ่งผู้เรียนให้ข้อมูลว่าเป็นประสบการณ์ที่ดีจากการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง สอดคล้องกับการศึกษาของ Skowron-Markowska (2022) ที่พบว่า ประสบการณ์สำคัญของชาวต่างชาติใน ทวีปยุโรปที่ได้จากการเรียนศิลปะมวยวัดเส้าหลิน ซึ่งเป็นศิลปะป้องกันตัวจีนโบราณที่ใช้ในการทำสงครามหรือ การต่อสู้มือเปล่าในอดีต คือการได้เรียนรู้ศิลปะป้องกันตัวของจีน ไปพร้อมกับการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรม ของชาวจีน ช่วยให้เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของคนจีนโบราณ

1.2 **ประสบการณ์ที่ไม่ดีที่ได้รับจากการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง** คือได้รับบาดเจ็บจากการ เรียนประจำปีกระบอง ส่วนใหญ่เกิดการบาดเจ็บจากท่าพรหมนั่งเนื่องจากต้องนั่งชันเข่าลงกับพื้น ประกอบกับพื้น ของสถานที่เรียนมีเศษหินหรือก้อนกรวด จนเกิดการถลอกหรือเกิดบาดแผลที่บริเวณหัวเข่า สอดคล้องกับ การศึกษาของระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ปนัดดา จูภรณ์, และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2560) ที่พบว่า ประสบการณ์ไม่ดีที่ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาได้รับการเรียนกีฬาโปโลน้ำ คือการได้รับบาดเจ็บจากการ เรียน เช่น การโดนกระเบื้องบาด (กระเบื้องปูพื้นสระว่ายน้ำที่แตกชำรุด) หรือการลื่นล้มบนกระเบื้องที่เปียกน้ำ (พื้นผิวของกระเบื้องที่มีความลื่นสูง) และเมื่อผู้เรียนได้รับบาดเจ็บแล้ว จำเป็นต้องได้รับการรักษาตัวจนกว่าจะ หายหรืออาจไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ระหว่างที่เกิดการบาดเจ็บ

2. **ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาการประจำปีกระบองตามมุมมองของผู้เรียน** โดยขอ นำเสนอเป็น 2 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีมีส่วนสนับสนุนการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง ปัจจัยที่เป็น ปัญหาอุปสรรคในการเรียนวิชาการประจำปีกระบอง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 **ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการเรียน** ได้แก่ การมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนสนับสนุนและช่วยเหลือ โดยเป็นลักษณะของการให้คำแนะนำหรือการเรียนเป็นกลุ่มเพื่อน ที่คอยช่วยสอนหรือแก้ไขท่าทักษะที่ ผิดพลาดของสมาชิกในกลุ่ม หรือได้เพื่อนที่มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะสูงคอยให้คำแนะนำกับสมาชิก

ในกลุ่มที่มีปัญหาในการปฏิบัติทักษะ และปัจจัยด้านความพร้อมและความตั้งใจของตัวผู้เรียน ซึ่งหมายถึงการฝึกซ้อมเพิ่มเติมภายหลังจากการเรียน รวมไปถึงความพร้อมเกี่ยวกับร่างกายและสภาพจิตใจในการเรียนแต่ละครั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ปัทม (2557) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจ คือร่างกายแข็งแรงไม่เจ็บป่วยและมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน รวมถึงการมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ดีคอยให้ความช่วยเหลือหรือแนะนำ มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาพลศึกษาหรือกีฬา ส่วนปัจจัยเรื่องครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ดีและที่ปัจจัยเกี่ยวกับการเรียนสนุกสนานและเป็นกันเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ พรฤดี ฮวดเฮง, ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์, วัฒนา สุทธิพันธ์ (2554) และสายรุ้ง เหมือดชัยภูมิ, จุฑามาศ บัตรเจริญ และอัจฉรา เสาร์เฉลิม (2563) ที่พบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้กระป๋องที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง รวมถึงปรับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม ช่วยจูงใจให้เกิดความสนุกสนาน ความท้าทาย และส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของมหาลาภ ป้อมสุข (2561) ที่ได้ทำการศึกษาการเรียนวิชาแฮนด์บอลของผู้เรียนระดับปริญญาตรี โดยพบว่าปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนสำคัญให้เกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน คือการมีกิจกรรมการเรียนการสอนหรืออาจารย์ผู้สอนมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ รวมถึงวิธีการสอนของครูที่สนุกสนานท้าทายและเข้าใจง่ายเป็นขั้นเป็นตอน

2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคปัญหาต่อการเรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชากระป๋อง ปัจจัยเกี่ยวกับทำร้ายากต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของมหาลาภ ป้อมสุข (2561) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญของการเรียนกีฬาแฮนด์บอลคือผู้เรียนมีทักษะต่ำและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ไม่ได้โดยเฉพาะทักษะที่มีความยาก ส่วนปัจจัยเรื่องอุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของเกษมสันต์ พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี (2565) ที่พบว่า ปัจจัยด้านความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการเรียนกีฬาวินด์เซิร์ฟ ขณะที่ปัจจัยเรื่องความเครียดและกดดันกับการสอบ สอดคล้องกับการศึกษาของระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี และเกษมสันต์ พานิชเจริญ (2562) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความกดดันจากการสอบวัดทักษะ เป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้ความสนุกสนานในการเรียนบาสเกตบอลลดลง ปัจจัยต่อมาคือการเรียนขาดความต่อเนื่องเพราะหยุดบ่อย สอดคล้องกับการวิจัยของเกษมสันต์ พานิชเจริญ, ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ประทีป ปุณวัฒนา และกฤษฎา สุร่าไพ (2568) ที่พบว่า ตารางเรียนที่ตรงกับวันหยุด เช่น วันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือวันหยุดพิเศษเพื่อทำกิจกรรมตามปฏิทินการศึกษาของสถานศึกษา ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในการเรียนแบบมินตันที่สอนแบบแทคติกอล ส่วนปัจจัยสุดท้ายคือผู้เรียนไม่เข้าใจเป้าหมายการเรียนของรายวิชา ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนขาดจุดมุ่งหมายหรือเห็นถึงประโยชน์ของการเรียนกระป๋อง จึงเป็นประเด็นที่ครูพลศึกษาควรหาวิธีการสื่อสารถึงเป้าหมายและประโยชน์ของการเรียนวิชากระป๋อง

3. ความต้องการในการเรียนวิชากระป๋องตามมุมมองของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนต้องการให้ปรับกิจกรรมการเรียนให้สนุกสนานและท้าทายมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของสายรุ้ง เหมือดชัยภูมิ, จุฑามาศ บัตรเจริญ และอัจฉรา เสาร์เฉลิม (2563) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความสนุกสนานและตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น เมื่อมีการปรับรูปแบบกิจกรรมการเรียนกระป๋องให้มีความหลากหลาย ดังนั้นจาก

ข้อสรุปในประเด็นนี้ วิชากระบี่กระบองอาจมีการปรับกิจกรรมเป็นการแสดงโชว์ความสามารถ หรือจำลองการประลองกระบี่กระบอง หรือรูปแบบกิจกรรมอื่นที่ต่างจากเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความท้าทายและสนุกไปกับการเรียน ซึ่งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Yang, Jiang, and Wang (2020) ที่ใช้วิธีสอนกีฬาบาสเกตบอลด้วยการแข่งขัน ช่วยเสริมความสนใจในการเรียนรู้ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม สร้างความกล้าหาญ และปลูกฝังคุณธรรมในการเล่นกีฬา ถือเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเดิม ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาได้ตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

การบาดเจ็บจากการเรียนเป็นประเด็นสำคัญที่ครูพลศึกษาควรหาแนวทางการป้องกันให้กับผู้เรียนในการเรียนวิชากระบี่กระบอง รวมถึงควรสื่อสารเป้าหมายและประโยชน์จากการเรียนเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชากระบี่กระบอง นอกจากนี้ควรปรับวิธีการเรียนการสอนให้มีความสนุกสนานและท้าทายความสามารถให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนแล้ว ยังเป็นการช่วยสร้างคุณค่าให้กับกีฬากระบี่กระบองให้สามารถใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนได้ต่อไปได้ในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

ทีมวิจัยขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยส่วนงานสำหรับบุคลากร (เงินรายได้ส่วนงาน) ประจำปีงบประมาณ 2567 และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยบูรพาที่มีส่วนช่วยให้งานวิชาการชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). *กระบี่กระบอง*. สืบค้นวันที่ 19 พฤษภาคม 2567. เข้าถึงจาก <http://www.m-culture.in.th/album/view/99696/>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกษมสันต์ พานิชเจริญ และระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี. (2565). ประสบการณ์และปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาวินด์เซิร์ฟตามการรับรู้ของผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 33(2), 30-42.
- เกษมสันต์ พานิชเจริญ, ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี, ประทีป ปุณวัฒนา และกฤษฎา สุร่าไพ. (2568). ประสบการณ์และปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้แบบดมินตันที่สอนแบบแทคติกอล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*. 17(1), 113-125.
- ฐานทัฬห สุตลาวดี, พศวีร์ เนริกุล, ระพีพัฒน์ เตือนเพ็ญศรี และกฤษฎา สุร่าไพ. (2567). การเรียนกระบี่กระบองตามประสบการณ์ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี. *รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ โครงการวันวิชาการคณะพลศึกษา: นวัตกรรมสุขภาพและกีฬา ครั้งที่ 6*. วันศุกร์ที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567 ณ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. 20-27.
- ดำรงฤทธิ จันทราและพิชชาพร อาษา. (2566). การพัฒนาทักษะไม้ตี 1-2 ในการสอนพลศึกษารายวิชากระบี่กระบอง โดยใช้แบบฝึกตาราง 12 ช่อง ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 17(3), 176-188.
- นภาพรรณ ปิ่นทองและนัยนา บุพพวงษ์. (2565). การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของครูในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 4. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*. 13(1), 1-19.
- นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2513). *วิชากระบี่กระบอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- นุชนารถ ศรีเสน. (2530). *กระบี่กระบอง ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวของไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนซอยบ้านช่างหล่อ อ.บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์นิพนธ์ศิลปศาสตร์บัณฑิต (สาขามานุษยวิทยา) คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประมวล บัวทอง. (2537). *พัฒนาการของกระบี่กระบอง*. ปรินิพนธ์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประสิทธิ์ ปิปทุม. (2557). การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเรียนพิลาทีสของนิสิตปริญญาตรี. *วารสารคณะพลศึกษา*, 17(2), 233-241.
- พรฤดี ฮวดเฮง, ไพบูลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ และวัฒนา สุทธิพันธุ์. (2554). ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชากระบี่กระบองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีปีการศึกษา 2552. *วารสารคณะพลศึกษา*. 14(2), 136-144.
- พิชัยณรงค์ กงแก้ว. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนกีฬากระบี่กระบอง เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 15(3), 60-77.
- ฟอง เติตแก้ว. (2554). *วิชากระบี่กระบอง*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ภูมิสิทธิ์ สัจจทยาธรรม. (2561). ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตกับการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อความรู้และทักษะการรำกระบี่กระบองของนักศึกษาโปรแกรมวิชาพลศึกษา. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ครั้งที่ 1. วันที่ 29 มีนาคม 2561 ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 1110-1120.
- มหาลภ ป้อมสุข. (2561). การเรียนวิชาแฮนด์บอลเพื่อสุขภาพตามการรับรู้ของผู้เรียน. *วารสารคณะพลศึกษา*. 21(2), 23-33.
- ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี และเกษมสันต์ พานิชเจริญ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนุกสนานในการเรียนวิชาบาสเกตบอล: กรณีศึกษา ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 15(1), 183-192.
- ระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี, ปณิตดา จูเกาต์, และเกษมสันต์ พานิชเจริญ. (2560). การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการเรียนวิชาโพลีนาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 13(1), 46-56.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจน์ เลหาภักดี, สุกิจตรา สุคนธ์ทรัพย์ และ ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร์. (2549). การพัฒนาแบบแผนการออกกำลังกายแบบท่ารำไม้พลองกระบี่กระบองที่มีผลต่อสมรรถภาพทางกายเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ. *ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- วรกุล นนทรักส์, สุธนะ ดิงศภักดิ์ และบัญชา ชราภิรมย์. (2564). *ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้เทคนิคช่วยจำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบี่กระบองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สายรุ้ง เหมือนดุษฎี, จุฑามาศ บัทรเจริญ และอัจฉรา เสาวเฉลิม. (2563). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พลศึกษาในรายวิชาการกระบี่กระบองที่มีต่อความ สนุกสนาน ของนักเรียนระดับประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. *วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ*. 46(2), 130-140.
- สาตี สุภาภรณ์. (2550). *วิจัยเชิงคุณภาพทางพลศึกษาและกีฬา*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สาตี สุภาภรณ์. (2554). การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคอร์สโยคะตามความต้องการของนิสิตปริญญาตรี. *วารสารคณะพลศึกษา*. 14(พิเศษ), 151-165.
- สาตี สุภาภรณ์. (2556). ผลกระทบของการสอนเทนนิสด้วยวิธีสอนแบบแทคติกอลและการสอนแบบโดยตรง. *วารสารคณะพลศึกษา*. 16(2), 21-34.
- อุษากร พันธุ์วานิช. (2558). การเรียนวิชาโยนิมาสติตามการรับรู้ของผู้เรียน. *วารสารคณะพลศึกษา*. 18(1), 27-41.
- เอกบุรุษ หนูเล็ก, ศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์, อีรนนท์ ต้นพาดิษฐ์ และวินัย พูลศรี. (2563). การพัฒนาทักษะไม้รำ 1-2 ในวิชาการกระบี่กระบองโดยใช้แบบฝึกตาราง 24 ช่อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา. *วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ*. 46(2), 141-149.
- Krick, C., and Raschka, C. (2012). Sports anthropological comparison between male martial arts fighters and the students majoring in physical education. *Papers on anthropology*. 21(21), 155. DOI: 10.12697/poa.2012.21.12
- Saleepun, N. (2023). Identity of the Muay Boran Dance of Sakon Nakhon: Masculinity and Movement in Northeastern Thai Culture. *The international journal of critical cultural studies*, 2023, 21(1), p.69-80. DOI: 10.18848/2327-0055/CGP/v21i01/69-80
- Skowron-Markowska, S. (2022). Experience of learning Chinese martial arts at Shaolin monastery by students coming from Europe. *journal of martial arts anthropology*. 22(1), 46-56. DOI: 10.14589/ido.22.1.7
- Yang S., Jiang R., and Wang Y. (2020). An Experimental Study on the Influence of Competition Teaching Method on High School Students' Core Accomplishment in Basketball Physical Education. WSSE '20: Proceedings of the 2nd World Symposium on Software Engineering. 166 – 170. <https://doi.org/10.1145/3425329.342536>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident)

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview)

การวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชากระป๋องของตามมมของ
ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”

1. ท่าน (ตัวนักเรียน) เคยเรียนวิชาพลศึกษาด้วยกิจกรรมหรือกีฬาชนิดใดมาบ้าง
2. ในการเรียนวิชาพลศึกษาที่ผ่านมา ท่านชอบกิจกรรมหรือกีฬาชนิดใดมากที่สุด และเพราะเหตุใด
คำถามตาม แล้วกิจกรรมหรือกีฬาชนิดใดในการเรียนวิชาพลศึกษาที่ท่านชอบน้อยที่สุด เพราะเหตุใด
3. ท่านเคยได้ยินหรือเคยรู้จักวิชากระป๋องมาก่อนหรือไม่ และเมื่อใด
คำถามตาม (เคย/ไม่เคย) พอทราบหรือไม่ว่าเป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับอะไร
4. วิชากระป๋องที่ท่านลงทะเบียนเรียนในเทอมนี้ (ปีการศึกษา 2567) ท่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง
อะไรบ้าง (ความรู้หรือทักษะอะไรบ้าง) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
5. ในมุมมองของท่าน ประสบการณ์ที่ดีที่ท่านได้จากการเรียนวิชากระป๋อง ได้แก่อะไรบ้าง
คำถามตาม แล้วประสบการณ์ที่ไม่ดีคืออะไรบ้าง
6. ท่านคิดว่ามีปัจจัยเกี่ยวข้องอะไรบ้าง ที่มีส่วนสนับสนุนหรือช่วยส่งผลดี (การเรียนสนุกสนาน มีความสุข
หรือเกิดการเรียนรู้ได้ดี) ต่อการเรียนวิชากระป๋อง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
คำถามตาม ปัจจัยแต่ละข้อที่ท่านตอบมา มีส่วนสนับสนุนหรือส่งผลดีต่อการเรียนวิชากระป๋อง
กระป๋องอย่างไร
7. มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง ที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชากระป๋อง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
คำถามตาม ปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ท่านคิดว่ามีสาเหตุจากอะไร
8. ท่านคิดว่า วิชากระป๋องมีความสำคัญ มีประโยชน์หรือมีความจำเป็นต่อตัวท่านหรือต่อนักเรียนคนอื่น
อื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร
9. สิ่งที่ท่านได้เรียนรู้จากการเรียนวิชากระป๋องได้แก่อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) และสิ่งที่ท่านได้
เรียนรู้นั้นมีประโยชน์ หรือมีความสำคัญต่อตัวท่านอย่างไรบ้าง
10. ท่านคิดว่า จำเป็นต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในเรื่องอะไรบ้าง จึงจะทำให้การเรียนวิชากระป๋องมี
ความน่าสนใจและตรงกับความต้องการของตัวท่านหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่น ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
พร้อมอธิบายเหตุการณ์หรือเหตุผลโดยละเอียด)
11. ช่วยประเมินความสามารถโดยรวมของตัวท่านเอง ในการเรียนรู้วิชากระป๋อง (ระบุเป็นคะแนน 1-5)
(1 ไม่เก่ง 2 พอทำได้ 3 ปานกลาง 4 เก่ง 5 เก่งมาก)
12. หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ขอให้ช่วยอธิบายเพิ่มเติม

BUU-IRB Approved
7 May 2024

ภาคผนวก ค

แบบเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map)

แบบเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map)
เกี่ยวกับประสบการณ์ (ดีและไม่ดี) จากการเรียนวิชากระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียน
 เขียนเมื่อวันที่.....

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนช่วยเขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ (ประสบการณ์ดีและไม่ดี) ที่ท่านได้รับจากการเรียนวิชากระบี่กระบอง โดยขอให้ท่านเขียนบรรยายเป็นคำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ (ความคิดหลัก) ที่มีความหมายชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย แล้วแตกความคิดจากคำนั้น ๆ ออกเป็นรายละเอียดย่อย (ความคิดรอง และความคิดเสริม) ตัวอย่างเช่น ความคิดหลัก ปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอน **ความคิดรอง** 1. ไม่มีอุปกรณ์ใช้สอน 2. อุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับการสอน

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนวิชากระบี่กระบอง	
ประสบการณ์ที่ดี	ประสบการณ์ที่ไม่ดี
1.....	1.....
.....
2.....	2.....
.....
3.....	3.....
.....
4.....	4.....
.....
5.....	5.....
.....
6.....	6.....
.....
7.....	7.....
.....

BUU-IRB Approved
7 May 2024

แบบเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map)

เกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาการประจำปีกระบองตามมุมมองของผู้เรียน

เขียนเมื่อวันที่.....

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนช่วยเขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับปัจจัยเกี่ยวข้อง (ปัจจัยสนับสนุนและปัญหาอุปสรรค) ที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาการประจำปีกระบอง โดยขอให้ท่านเขียนบรรยายเป็นคำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ (ความคิดหลัก) ที่มีความหมายชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย แล้วแตกความคิดจากคำนั้น ๆ ออกเป็นรายละเอียดย่อย (ความคิดรองและความคิดเสริม) ตัวอย่างเช่น ความคิดหลัก ปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอน ความคิดรอง 1. ไม่มีอุปกรณ์ใช้สอน 2. อุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับการสอน

ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาการประจำปีกระบอง	
ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการเรียน	ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียน
1.....	1.....
.....
2.....	2.....
.....
3.....	3.....
.....
4.....	4.....
.....
5.....	5.....
.....
6.....	6.....
.....
7.....	7.....
.....

BUU-IRB Approved
7 May 2024

แบบเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map)

เกี่ยวกับความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบองตามความต้องการของผู้เรียน

เขียนเมื่อวันที่.....

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนช่วยเขียนแผนที่ความคิดเกี่ยวกับความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบอง ว่าท่านต้องการให้วิชากระบี่กระบองมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง โดยขอให้ท่านเขียนบรรยายเป็นคำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ (ความคิดหลัก) ที่มีความหมายชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย แล้วแตกความคิดจากคำนั้น ๆ ออกเป็นรายละเอียดย่อย (ความคิดรองและความคิดเสริม) ตัวอย่างเช่น ความคิดหลัก ปรับวิธีการสอน ความคิดรอง 1. เพิ่มกิจกรรมแบบกลุ่มให้มากขึ้น 2. ลดเวลาของการพูดอธิบายให้น้อยลง

ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบอง	ความต้องการในการเรียนวิชากระบี่กระบอง
เรื่องหรือสิ่งที่ต้องการให้ลดลงหรือน้อยลง	เรื่องหรือสิ่งที่ต้องการให้เพิ่มมากขึ้น
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
6.....	6.....
7.....	7.....

BUU-IRB Approved
7 May 2024

ภาคผนวก ง

เอกสารรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์โดยคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สำเนา

ที่ IRB2-051/2567

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : HU037/2567

โครงการวิจัยเรื่อง : ประสบการณ์ บังคับเกี่ยวข้อง
และความต้องการในการเรียนวิชาการประจำปีระบอบตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หัวหน้าโครงการวิจัย : นายเกษมสันต์ พานิชเจริญ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

ที่ปรึกษาโครงการ : นายอดิเทพ ณ พัทลุง

หน่วยงานที่สังกัด :

ผู้ร่วมวิจัย : นายเอกศ มาณะสม

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

ผู้ร่วมวิจัย : นางสาวบัณฑิตา จุเกล้า

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

ผู้ร่วมวิจัย : นายณัฐพงษ์ จรทะผา

หน่วยงานที่สังกัด :

ผู้ร่วมวิจัย : ดร.อรุณชัย พรหมเทพ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะครุศาสตร์ (สาขาพลศึกษา)

ผู้ร่วมวิจัย : ว่าที่ร้อยตรีภุชญา สุระไพ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

ผู้ร่วมวิจัย : นายประทีป ปุณวัฒนา

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

ผู้ร่วมวิจัย : นายระพีพัฒน์ เดือนเพ็ญศรี

หน่วยงานที่สังกัด : คณะศึกษาศาสตร์

วิธีพิจารณา : Exemption Determination Expedited Reviews Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

สำเนา จึ่งเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในข้อข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 1 วันที่ 23 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
 2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 23 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
 3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 19 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
 4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 19 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
 5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form)
- แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 23 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
6. เอกสารอื่น ๆ
 - 6.1 (ร่าง) หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ฉบับที่ 1 วันที่ 23 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567

วันที่รับรอง : วันที่ 7 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2567

วันที่หมดอายุ : วันที่ 7 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ลงนาม *อาจารย์เจนวิทย์ นวลแสง*

(*อาจารย์เจนวิทย์ นวลแสง*)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชุดที่ 2 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

****หมายเหตุ การรับรองนี้มีรายละเอียดตามที่ระบุไว้ด้านหลังเอกสารรับรอง ****

ภาคผนวก จ

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย :

โครงการวิจัยเรื่อง : ประสพการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการระดับปริญญาตรีของ
ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัย “ประสพการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการระดับปริญญาตรีของของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการวิจัย ขอเรียนให้ท่านทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสพการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการระดับปริญญาตรีของของผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบออนไลน์หรือเผชิญหน้าจำนวน 1 ครั้ง (ประมาณ 20-25 นาที) โดยเป็นการบันทึกเสียง (ไม่มีการบันทึกภาพท่านในระหว่างการสัมภาษณ์) โดยท่านสามารถข้ามข้อคำถามที่ไม่สะดวกใจในการให้ข้อมูลได้, เขียนบรรยายเหตุการณ์สำคัญและเขียนแผนที่ความคิด โดยเป็นการเขียนที่บ้านพัก 1 ครั้งประมาณ 15-20 นาที (ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคะแนนและผลการเรียนของรายวิชา) รวมถึงทีมผู้ช่วยวิจัยจะขอเข้าสังเกตการณ์การเรียนการสอนวิชาการระดับปริญญาตรี ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 15 ในภาคเรียนต้น ปีการศึกษา 2567

ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ รวมถึงการนำเสนอผลการวิจัยจะใช้ในลักษณะที่เป็นนามสมมติ แทนการระบุชื่อบุคคลหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมถึงจะมีการทำลายข้อมูลดิบหลังจากการเผยแพร่ผลการวิจัยแล้วอย่างน้อย 1 ปี

การเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และท่านจะไม่ได้ค่าชดเชยการเสียเวลาหรือของที่ระลึกใดๆ ตอบแทน ทั้งนี้ ท่านสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย หรือหากท่านตกลงเข้าร่วม ท่านก็สามารถถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ได้ทุกเมื่อ การปฏิเสธหรือการถอนตัวออกจากกรวิจัยจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการเรียนการสอนที่ท่านจะพึงได้รับในรายวิชาต่างๆ ที่ท่านลงทะเบียนเรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งจะไม่มีผลกระทบต่อเกรดหรือคะแนนสอบที่ท่านจะพึงได้รับแต่อย่างใด รวมถึงท่านจะไม่ได้เป็นผู้ให้ข้อมูลต่อไป ในกรณีที่ท่านมีเวลาเรียนวิชาการระดับปริญญาตรี ในภาคเรียนต้น ปีการศึกษา 2567 รวมน้อยกว่า 80% จากเวลาเรียนทั้งหมดตลอดภาคการศึกษา (รวม 18-20 สัปดาห์ตลอดภาคการศึกษา)

BUU-IRB Approved
7 May 2024

- 1 -

AF 06-02/v2.1

หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการสอบถามในประการใดเกี่ยวกับโครงการวิจัยนี้ สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่สำนักงานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หรือที่เบอร์โทรศัพท์ 083-8959656 หรือที่ E-mail: kasemsunt@go.buu.ac.th ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ หากท่านพบว่าข้าพเจ้าในฐานะผู้วิจัย ไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย สามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ 038-102-620 หรืออีเมล buuethics@buu.ac.th

หากท่านพิจารณารายละเอียดและยินดีสมัครใจที่จะเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในโครงการวิจัยนี้ ขอให้ท่านลงลายมือชื่อในใบยินยอมที่ได้แนบมาพร้อมกับเอกสารฉบับนี้

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ ที่นี้

BUU-IRB Approved
7 May 2024

- 2 -

ฉบับที่ 1.0 วันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2567
เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ฉ

เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)

เอกสารแสดงความยินยอม
ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)
(สำหรับผู้ที่มียุตั้งแต่ 12 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี)

รหัสโครงการวิจัย:

โครงการวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”
 ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”

ให้คำยินยอม วันที่ เดือน พ.ศ.

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่ระบุในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนั้นไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนหรือผลการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยได้เฉพาะในส่วนที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

กรณีที่ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในเอกสารแสดงความยินยอมให้แก่วินิจฉัยฟังจนเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าในเอกสารแสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม ผู้ยินยอม

(.....)

BUU-IRB Approved

7 May 2024

- 1 -

ฉบับที่ 1.0 วันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2567

เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

AF 06-03.1/v2.1

ข้าพเจ้า บิตามารดาหรือผู้ปกครอง ยินยอมให้
..... เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

กรณีที่ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในเอกสารแสดงความยินยอม
ให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าในเอกสาร
แสดงความยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม

(.....)

บิตามารดาหรือผู้ปกครอง

ลงนาม พยาน

(.....)

หมายเหตุ กรณีที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองให้ความยินยอมด้วยการประทับลายนิ้วหัวแม่มือ ขอให้มียพยาน
ลงลายมือชื่อรับรองด้วย

BUU-IRB Approved

7 May 2024

- 2 -

ฉบับที่ 1.0 วันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2567

เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ฅ

ผลการตรวจคุณภาพและความเที่ยงตรงเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ สำนักงานการศึกษา โทร. ๒๐๐๕

ที่ อว ๘๑๑๘.๒/-

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน คณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

เรื่อง ของดเว้นการแนบเอกสารรับรองการตรวจคุณภาพและความเที่ยงตรงเครื่องมือวิจัย

ด้วยข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ ได้รับอนุมัติโครงการวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการกระบี่กระบองตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Middle School Students Perspectives about Learning Experiences, Affecting Factors and Sword and Pole Course that Meets Students Needs)” ทั้งนี้ โครงการวิจัยดังกล่าว ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แบบเขียนแผนที่ความคิด (Concept Map) การสังเกต (Observation) และแบบบรรยายเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident) โดยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ออกแบบและพัฒนาขึ้น

ในการนี้ จึงขอขงดเว้นการแนบเอกสารรับรองการตรวจคุณภาพและความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิและผลการทดลองใช้เครื่องมือมาก่อน (Try out)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

BUU-IRB Approved

7 May 2024

ภาคผนวก ญ

บันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยใช้ชั้นเรียนเป็นสนามศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ สำนักงานการศึกษา โทร. ๒๐๖๕
 ที่ อว ๘๑๑๘.๒/ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ตามที่ข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา สำนักงานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติโครงการวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการประจำปีกระบองตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น” ในกรณีนี้ ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์คณะศึกษาศาสตร์ ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อขออนุญาตใช้ ชั้นเรียนวิชาการประจำปีกระบองระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นสนามศึกษา สำหรับเก็บข้อมูลวิจัย โดยทางผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับหัวหน้างานวิชาการ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบ รายวิชาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ)

หัวหน้าโครงการวิจัยและผู้รักษาการแทนหัวหน้าสำนักงานจัดการศึกษา

BUU-IRB Approved
7 May 2024

ที่ อว ๘๑๑๘/

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต. แสนสุข อ. เมือง จ. ชลบุรี ๒๐๑๓๑

เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ให้ผู้วิจัยใช้ชั้นเรียนเป็นสนามศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ตามที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา สำนักงานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติโครงการวิจัยเรื่อง “ประสบการณ์ ปัจจัยเกี่ยวข้อง และความต้องการในการเรียนวิชาการระดับบองตามมุมมองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น” ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีความประสงค์ขออนุมัติคราะห์ให้ผู้วิจัย ใช้ชั้นเรียนวิชาการระดับบองระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นสนามศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย ด้วยการสังเกตแบบกึ่งมีส่วนร่วม การบรรยายเหตุการณ์สำคัญ การเขียนแผนที่ความคิด และการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาดังกล่าวที่สมัครใจ เข้าร่วมโครงการวิจัย อีกทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้ในช่วงเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะดวกและไม่รบกวน เวลาเรียนปกติ รวมถึงจะนำเสนอข้อมูลด้วยชื่อสมมติแทนชื่อนักเรียนและชื่อสถานศึกษา ทั้งนี้ หากผู้วิจัยได้ ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับหัวหน้างานวิชาการ และอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุมัติคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

สำนักงานการศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๐๖๕ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษมสันต์ พานิชเจริญ ๐๘ ๓๘๙๕ ๙๖๕๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๑๐๔๓

BUU-IRB Approved
7 May 2024

เอกสารจากระบบการขอรับการพิจารณาจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา